

Naujienu Antroji Dalis

NR. 544

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XVI METAI

ALEKSAS AMBROSE

Copyright 1960

CHICAGOS LIETUVIŲ ISTORIJA

(Tęsa)

Pirmųjų metų lietuvių siuvėjų skyriaus protokolų knygos yra dingusios. Kreipiausi į visą eilę lietuvių siuvėjų, tais laikais buvusių atsakingose pareigose, bet niekur protokolų negalėjau rasti. Nemanau, kad jos būtų sunaikintos. Galimas dailtas, kad jos kur nors yra užmestos Amalgamated unijos archyvuose, bet man nepavyko prie jų prieiti.

Pavyko peržiūrėti visus unijos protokolus, liečiančius dvidešimt dvejų metų laikotarpį. Jie prasideda nuo 1915 metų sausio 15 dienos ir siekia 1937 m. balandžio mėnesio pabaigą.

Chicagoje buvo didokas unijos siuvėjų skaičius, bet unijoje buvęs lietuvių lokalas yra vienintelis visoje unijos istorijoje. Buvo įvairių tautų lokalių, bet tokio, koks buvo lietuvių 269 lokalas, unija neturėjo.

Kalbant apie praeitį, reikia visuomet turėti galvoje, kad šio šimtmečio pradžioje daugiau negu 95% siuvėjų buvo iš Europos valstybių atvykę imigrantai. Daugiausia siuvėjų buvo žydų, lenkų, lietuvių, čekų, italų ir kitų tautybių. Kiekvienos tautybės siuvėjai turėjo savo lokalus. Pagal savo tautybes, unijos skyriai ir turėjo savo biznio agentus. Kai kurie skyriai turėjo daugiau, negu vieną agentą. Taisi priklausė nuo tos tautybės siuvėjų skaičiaus. Agentai turėjo išspręsti nesusipratimus, kilusius tarp pačių darbininkų ir tarp darbdavio ir darbininkų. Kada agentas nepajėgdavo išspręsti nesusipratimo, klausimą sprendavo vyresnis unijos alstovas. O jeigu ir šiam nepavykdavo klausimo išspręsti, tai tada eidavo į streiką. Unijos agento pareiga buvo įtraukti į uniją visus siuvimo pramonėje dirbančius neorganizuotus darbininkus.

Lietuvių siuvėjų 269 skyriuje visą laiką buvo vienas arba du biznio agentai. Pradėjus mažėti lietuvių siuvėjų skaičiumi, sumažėjo ir agentų skaičius. Vyresnieji siuvėjai išėjo atsargon, gauna pensijas, o lietuvių kilmės jaunimas siuvėjų amatu nesidomėjo. Lietuviai siuvėjai savo vaikus leido į mokyklas, daugelis jų baigė net aukštuosius mokslus, įsigijo geras profesijas, todėl apie siuvimą ir kalbos negalėjo būti. Lietuvių siuvėjų unijos biznio agentu ilgus metus buvo Kostas Kairys, bet jam mirus, unijos vadovybė kito agento lietuviams jau nepaskyrė.

Siuvėjų unijos lietuvių skyriaus veikimas buvo įdomus. Tikslai arčiau susipažinus su jų veikla, su tais laikais iškilusioms problemoms, su pačiame lokale vykusiomis kovomis galima susidaryti bendrą vaizdą apie to meto atliktus darbus. Svarbiausioju lietuvių siuvėjų organizavimo veiksmu buvo 1910 metais kilęs didelis ir gana žiaurus streikas. Tame streike lietuvių siuvėjai užėmė pavojingiausias kovos pozicijas.

Lietuviai pradėjo organizuoti atskirą grupę streikui sustiprinti ir tęsti. Buvo gautas iš unijos apskričio tarybos leidimas. Trumpu laiku lietuvių susiorganizavo į atskirą organizaciją. Pirmininku buvo išrinktas P. Galskis, nutarimų raštininku J. Mickevičius. Prie aktyvaus darbo prisidėjo A. Zilė, A. Bukauskas, J. Auksorius, A. Čepaitis, J. Katilius, J. Puniška, F. Lenkartas, K. Rudgis, J. Tumosa, G. Miliauskienė, M. Lungevičius, V. Karalius ir daug kitų.

Susiorganizavę lietuvių siuvėjai nutarė kreiptis į lietuvišką visuomenę, kad pagelbėtų laimėti tą sunkią kovą. Lietuviai atsiliepė labai prielankiai. Į unijos išdą pradėjo plaukti aukos, iš kurių galėjo sušelpiti labiau suvargusias streikuojančių šeimas. Bet pradėtoji kova kasdien darėsi sunkesnė, nes užėjusi žiema skaudžiai atsiliepė į streikuojančius. Pradėjo trys sunkūs mėnesiai.

Gruodžio 15 dieną prie B. Kuppenheimerio dirbtuvės deketivas nušovė pikietausvį Praną Nagreckį. Jis vietoje mirė. Tuo pačiu sykiu peršovė ir M. Lungevičių, kuris apie metus turėjo gydytis. Išliko gyvas, bet nustojo sveikatos.

Praną Nagreckį laidojant kun. Sarapinas anglų kalba pasakė pamokslą. Tarp kitko jis pasakė: "Tu, vaikeli, čionai gulini nušautas žiaurios žmogžudžio rankos. Tu sieki geresnį gyvenimą, šviesesnį rytojaus, sau ir kitiems didesnio duonos kasnio. Bet tau pastojio kelią plieno kulka. Tu saldaus ir daug žadančio rytojaus siekdamas sukniubai ir žuvai vidurkelyje. Tavo pramintas siauras takelis bus didžiuoju vieškeliu ateinančioms gentkartėms."

(Bus daugiau)

Dienų Skeveldros

1.

Perskaiciuot inž. V. Zemakio "Sienų klausimu srity tarp Baltijos ir Juodųjų jūrų", (Chicago, 1960), ir rymau ties drumsčių minčių sukuriu.

Ar atskiras tėvynainis turi pareigos ir teisių sielotis savo gimtojo krašto sienomis ir jų ateitimi? Aišku, kad taip.

Ir čia inž. V. Zemakio nerimas ir rūpestis yra pagirtini (bet Karaliaučius ne lenkų, ne!). Juo daugiau tokių neramuolių ir rūpestininkų, juo budresnė visa visuomenė.

O mūs savųjų sienų supratimas dažnai yra... grėsmus nesusipratimas. Siūbuoja jos lyg matininkų pamiršta-gairė laukų platybėje. Pagrįsti faktais? O gi per visą nepriklausomybės metų neparūpinome nei vieno studijos, jokių ("nesiūbuojančių") žemėlapių. Jokios dizertacijos sienų problemomis.

Senasis nerangumas keršija ir tremty, nes gi dr. Z. Ivinskio "Sienų klausimu" (studija itin svarbi, jei ne tarti — gyvybiška) apkrito metų-metų dulkėmis rankraštyje.

Anapus jūrių-marių 100% chāmų (UNRRA IRO ir pn.) viršininkų nuoboduliui išblaškyti šokom lenciūgėlių ir dainavom dainų. Dar ir šandie meno mokslo ir literatūros politika nėra laisva nuo anų prietarų. O reikia-reikia tolimųjų gairių politikos, reikia stipendijų ir studijų, reikia smegenų, ne vien raumenų (lenciūgėliui šokti ar pn.). Kur tremties *balučiai* ir kiti "priedai" atsistatysiančiai Lietuvai?!

2.

Po šmetinės Vilniaus Dienos ypač aktualus klausimas: — ar Vlikas turi teisių *bičiū liauti* su lenkais?

Destis, kaip kas supranta bičiulystę. Tai gal geriau bus tada tarti: — *ieškoti sugyvenimo*, ypač užeinant laisvės dienoms.

Mano galva, ans turi ne tik teisių, bet ir pareigą. Tokia padėtis, kokia buvo tarp Lietuvos ir Lenkijos 1920-1938 m. būvyje, atsistatysiančioje Rytų ir Vidurio Europoje nieku būdu nebegalės pasikartoti, juo labiau — egzistuoti. Mes taitai turime iš anksto suprasti, ir ieškoti modus vivendi, aišku, tiek, kiek tremtyje įmanoma.

Žinodami skaudžiąją praeitį, juo kantriau ir atlaidžiau derinkime rytojų. Antra grįžus, ir mes ne be kaltės. Tyli mūs buv. užsienių reikalų ministerijos pareigonyms, bet visu atvirumu kalba kai kurie žinantys lenkai. Faktai mus stipriai pakal-

tina (nepaisant to, kad min. St. Lozoraitis tyli).

Privesti tautą prie ultimatumo ak, jokia, mielieji, politika. Sumurkdė lyg viesulas vištą kūdroj (juo bašiau, kad kariuomenės vadas patarė... užsienių reikalų ministrui priimti sąlygas, lyg restorane sąskaitą!). Ultimatumo transakcijoje labiausiai nukentėjo pats Vilnius ir Vilniaus kraštas.

Užmegsta tarpvalstybiniai ryšiai, kai Vilniaus krašto lietuviai jau be organizacijų, be savo mokyklų (gimnazija ir ta be teisių), be politinės reprezentacijos ir tt. ir tt.

Ak, kai po Ambasadorių konferencijos sprendimo Vilniaus byloje dr. O. Alseika pasiūlė realios politikos gaires, vos-vos Jogaila nebuvo apskelbtas. Bet laikas jo drąsų siūlymą palindijo. Kai 1938.3.24 susirinko Vilniaus lietuvių (slaptoji) vadovybė, kadaise dr. D. Alseiką peikęs kun. K. Čibiras prisipažino, kad "drūtai suvėlavom": "... esam palikti vieno Dievo valiai. Ką patys iškovosim, tą ir turėsime. Gana tūpčioti!"

Plati tai pralaimėjimų ebronika. Išteks paminėti, kad Vilniaus liaudininkų ir socialdemokratų, iš dalies savarankiškų tautininkų, bandymai išeiti iš akligatvio buvo davę gerų vilčių. Tai 1926 m. rinkimai į Vilniaus miesto savivaldybę, 1928 metais ketinta dalyvauti rinkimuose į Lenkijos seimą ir senatą. Susiblokuota su visomis tautinėmis mažumomis (lietuviams garantuota 2 į seimą ir 1 į senatą). Bet atėjo "garsas" iš Kauno, ir viskas į šipulius. Vilniaus krašto lietuvių politinę vienybę (net 6 mėtams) įskaitytinai.

Juk Vilniaus krašto lietuvių, Nepriklausomosios Lietuvos vyriausybės spaudžiant, negalėjo ir tautinės mažumos teisėmis ir privilegijomis naudotis (netgi ir Zenevoje tiksliai stebėtojų rolėje). O po ultimatumo? jau "laisvos rankos", žinia, grūvėsiuos...

R. Mackevičius (Mackonis), dr. D. Alseikos planą išeiti į Lenkijos politinę viešumą pavadinęs Jogailos žygiu (ir užtai gavęs iš dr. D. Alseikos į veidą), po ultimatumo (kaif grįžo iš Varšuvos, pasimatęs su ministru K. Škirpa) tarė:

— Buvom nelegalizuoti parijai, dabar esame legalizuoti parijai.

3.

Istorijos paskirti į kaimynus su lenkais, manding, būkime pagaliau realistai (juoba po 1920-1938 m. skaudžios patir- (Tęsinys 2 psl.)

Dienų Skeveldros...

(Tęsinys iš 1-mo psl.)

ties). Gana jau kapų po visą visutėlį Vilniaus kraštą. O ieškojimai visada praverčia, susitarimai, kokie ir kur jie bebūtų, saisto ir varžo. Kas seka trėmties lenkų spaudą, ypač ne-tolimos praecies teisės temomis, kaipmat pastebi, kad lenkai nesidžiaugia Suvalkų sutar-timi (jie bando pasienio paliaubų protokolu ir pn. vadinti) nesidžiaugia ir gen. Żeligowskio "sukilimu", nervinasi ir ties vaiv. Bociansio "veikla". Tai viena. Antra — atsiskyre, užsidare, vengdami bendrų kalbų mes... bėgame nuo atsakomybės už savo metą, traukiame uno pareigų rūpintis ir sie-lofis krašto ateitim.

4.

Jei nenorime, kad mūs tėvy-nę vergtų ir engtų rusai (ne-paisant režimo skirtumų) ar vokiečiai, turime (kad ir bran-gia, bet vis ne nepriklausomy-bės kaina) susiglausinti su artimaisiais kaimynais, t. y. gudais, ukrainiečiais ir lenkais. Baltijos (lietuvių, latvių ir es-tų) santarvė, savaime supran-tama, visai neginėjama tiesa.

1920-1939 m. laikotarpis už-skleistas. Okupacijos rūstybė pasverta. Bet ji nebegali vi-siems laikams būti prieš akis averta lyg... vėliava. Priešin-gai anų metų kancija ir patir-tis turi būti akstinu viską dar-yti, kad tatai daugiau nebepa-sikartotų. Daryti ir ko drastiš-čiausių ėjimų, idant tik būtų prieita taika ir sugyvenimas palei Baltiją. Izoliavimosi poli-tika — jokia politika. Tai grei-čiau baimė spręsti gyvybišką reikalą. Šituo keliu toli nenu-eisime. Faktas. Krauju paliu-dytas.

5.

Jei Vlikas, LLK, Pavergtųjų Seimas, įvairios konferencijos (tarptautiniai ideologiniai ir kt. susibūrimai) veda į krūvą, tai dar nereikia, kad visuome-nė ir spauda turi visiškai atsi-sakyti politinio budrumo. Ste-bėti, sekti, tirti, ak. privaļu kaip visur, taip ir visuomet. Tai mūsų "vidaus" reikalas ir politika, ir, aišku, parama "už-sienio" sektoriui ir jo proble-moms.

Nidos Knygų Klubas, tenka pasidžiaugti, *pačiu laiku* išlei-do M. Biržiškės "Dėl Mūsų Sos-tinės" (I dalis: Ligi 1919.7.1.). Pravartu-pravartu skaityti ir

Mūsų fotografai ir fotografijos

"Fotografuoti gali kiekvie-nas" — taip skamba iš ankstes-nių laikų mūsų tarpe užsilikęs posakis. Ir iš tiesų, foto aparatas yra dažno tautiečio spin-toje, laukiantis kokios nors pro-gos, gimtadienio, vestuvių, me-tinių švenčių ar kitokių retes-nių įvykių, kada duodama gal-lybė jam pasireikšti, o taip pat ir pats foto aparato savi-ninkas tada gali išmėginti sa-vo sugebėjimus.

Tačiau, nežiūrint to, kad fo-to aparatas yra tapęs neatski-riamu mūsų draugu, lietuvių tarpe fotografijos sritimi pla-tesne prasme arba pačiu foto menu kažkodėl nesidomėta. Tarp visos eilės įvairių lietuvių profesinių vienetų mes nema-tome fotografų (jeigu neskaityti prie LŽS-gos prisiglaudusių vieną, kitą fotografą ir ten praktiškai nieko neveikiantį). Taip pat neteko girdėti, jog būtų kokia nors lietuvių gru-pė, kuri studijuotų foto meną (jū pas amerikiečius yra šim-tai). Nežinome atsitikimų, kad lietuviai fotografai organizuo-tų savo darbų parodas (išskyr-us kelis atvejus, kada buvo suruoštos pavienių fotografų parodos). Net negirdėjome,

— susimąstyti dėl... rytojaus palei Baltiją.

6.

"Vilniena" papildant įrinkuo-tina štai šios pastabos.

a) Lenkų mėnraštis "Kultu-ra" redakcijos vardu nebereiškia pretenzijų į Vilnių, bet bendradarbių lūpomis dažnai atsirūgsta... Żeligowski. Štai Nr 9, berencenzuojant Varšu-voj išleistą knygą "Polityka Polski w sprawie Gornego Śląs-ka", piktinasi, kad "Vilniaus akcija" (taip tremty imta va-dinti... Vilniaus okupacija 1920 m. spalį) apšaukta, kaip... "užkariavimas rytūs". Anot Jędruszczo'o, nesiveržiant į svetimą žemę rytuos, būtų buvę išsaugota visa Sile-zija. Anot knygos recenzento (kažkokio Piotr Wandycz'iaus), tai... "neleistinas api-brėžimas"

b) Šimtet brolių Goncourt'ų literatūros premija atiteko prancūzui rašytojui (lakūni, politikui) Romain Gary ("La Promesse de l'Aube"). Įdomu, kad dalis akcijos vyksta... Vil-niūje. J. Ciešnas

kad kitos mūsų organizacijos ar draugijos, kartais diskutuo-jančios įvairias temas, būtų nagrinėjusios fotografijos sri-tį.

Net ir mūsų spauda šioje srityje yra labai maža padariusi. Apie fotografijos klausimus joje bemaž nieko nebeteko už-tikti, nors pačių fotografijų jo-je gana daug užtinkama. Prieš keletą metų vienas savaitinis žurnaliukas ("Atspindžiai") buvo pradėjęs straipsnių seri-ją iš fotografijos srities, bet ji tuojau nutrūko. Tik pasku-tiniais metais keli lietuvių pe-riodiniai leidiniai ("Dirva" ir "Lietuvių Dienos") paskelbė foto konkursus, tuom bent šiek tiek atkreipdami dėmesį į šią užmirštą sritį.

Nors ir mūsų tarpe fotografi-jos menas yra gerokai nustum-tas į šalį, tačiau, reikia pažy-mėti, kad vis dėlto turime bent kelis žmones, kurie šioje sri-tyje gražiai reiškiasi. Jau ži-nome, jog vienas iš jaunųjų fo-tografų — Vytas Valaitis dir-ba "Newsweek" žurnale ir jo paveikslus matome kiekviename to žurnalo numeryje. Tai bene vienintelis jaunosios kar-tos lietuvis, kuris savo profes-ija pasirinko fotografijos sri-tį. Neteko girdėti, jog kuris nors kitas lietuvis studijuotų fotografijos meną ir ruoštųsi šiam įdomiam bei pelningam užsiėmimui.

Kitas plačiau pasireiškęs fo-tografas yra Vytautas Maže-lis, kuris yra pats produkty-viausias ir, mūsų nuomone, ge-riausias lietuvių spaudos foto bendradarbis. Jis už savo foto darbus yra susilaukęs neblogo įvertinimo kitataučių tarpe ir laimėjęs premijų.

Kalbant apie premijas, rei-kia pažymėti, jog šiedu aukš-čiau minėtieji fotografai pasku-tiniais mėnesiais yra laimėję premijas "Popular Photography" žurnalo tarptautiniuose foto konkursuose ir pateko į finalinę grupę, kurios laimė-tojams yra paskirta \$25,000 pre-mijų. Po vieną V. Valaičio ir V. Maželio nuotrauką išspaus-

dino "Popular Photography" žurnalas 1960 m. lapkričio mėn. numeryje savo skyrelyje "Is there a Grand Prize winner here?"

Paskutiniu metu vien tik Chicagoje reiškiasi visa eilė lietuvių fotografų: V. Noreika, Z. Degutis, B. Lungys, A. Gul-binskas ir kiti, tačiau, gaila, jog jų tarpusavio bendradar-biavimas nėra stiprus. Atrodo, Chicagoje, New York'e ir kito-se kolonijose turint energin-gų, veiklių bei pajėgių foto-grafų būtų pats laikas įsteigti lietuvių fotografų ir foto me-no mėgėjų sambūrius, kurie ga-lėtų ruošti diskusijas foto klau-simais, rengti foto parodas, fo-tografų kursus ir pan. Taip pat reiktų sudominti jaunuosius, kad jie pasirinktų foto sritį sa-vo profesija. Iš to būtų įvai-riapusės naudos: mūsų spau-da praturtėtų geresnėmis nuo-traukomis, foto mėgėjai įgau-tų daugiau žinių, mūsų foto srities specialistai susilauktų tvirtesnio finansinio pagrindo, susilauktume foto srities prieauglio ir tt. Todėl reikia tik pajudėti!

CHURCH BONDS

7% atėjus terminui

COASTAL PLAN

Perkam — Parduodam — Įkainuojam

Didelis uždarbis
Prašykite veļtūi brošiūros:
"What everyone should know about
Religious Institutional Bonds"

COASTAL SECURITIES, INC.
7721 Park Place Blvd.
HOUSTON 17, TEXAS
MI 4-5545

SIUNTINIAI

LIETUVŲ

ir kitus kraštus

Jūsų pristatyti ir iš Europos
(iš katalogų).
Siunčiame akordeonus, gitaras,
siuvas masinas ir kt.
Viskas žymiai nupigintomis kainomis.

Overseas Cargo Co.

514 W. Pershing Rd. (39th St.)

CHICAGO, ILLINOIS

Tel.: OA 4-9079

Vedėjas P. NEDZINSKAS

KALĖDOS IR NAUJI METAI ARTEJA SIŪSK DRABUŽIŲ DOVANŲ SIUNTINIUS SAVO DRAUGAMS IR GIMINĖMS. — SIŪSK DABAR — SIŪSK PER COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

LICENSED BY INTOURIST

Kiekvienas siuntinys apdraustas. Pristatymas garantuotas.
Gavėjas nieko nemoka.

Visuose mūsų skyriuose didelis rudens ir žiemos meto reikmenų pasirinkimas žemomis kainomis.

Ateikite į jums artimiausią mūsų skyrių — gausite pilnas Informacijas.
Mūsų Skyriai:

NEW YORK 3, N. Y.	39 Second Avenue	Tel. AL 4-5456
BROOKLYN 7, N. Y.	600 Sutter Ave.	Tel. DI 5-8808
PATERSON 1, N. J.	99 Main Street	Tel. MU 4-4619
VINELAND, N. J.	West Landis Ave. (Greek Orthodox Bldg)	Tel. FO 3-8569
LAKEWOOD, N. J.	126 4th Street	Tel. LO 2-1446
NEW HAVEN, Conn.	6 Day Street	Tel. HU 1-2750
PITTSBURGH 3, Pa.	1015 East Carson St.	Tel. TO 1-1063
CLEVELAND 13, Ohio	2683 W. 14th Street	Tel. SW 8-2868
WORCESTER, Mass.	174 Millbury Street	Tel. TR 3-1666
HAMTRAMCK, Mich.	9350 Jos. Campau	Tel. BR 8-6966
CHICAGO 22, ILL.	2222 W. Chicago Av.	Tel. WA 5-2737
CHICAGO 29, ILL.	2439 W. 69th St.	Tel. FI 6-1571
SAN FRANCISCO, Cal.	2076 Sutter Street	Tel. BI 3-1797
NEWARK 3, N. J.	428 Springfield Ave.	Tel. DA 4-4401
PHILADELPHIA 41, Pa.	4925 Old York Rd.	Tel. RE 2-7163
SPRINGFIELD, Mass.	220 Worthington St.	Tel. PL 6-6766
WATERBURY, Conn.	6 John St.	Tel. GL 8-2256
GRAND RAPIDS, Mich.	414 Scribner Ave., N.W.	Tel. VI 1-5355
DETROIT, Mich.	7300 Michigan Ave.	Tel. PR 3-0979
PASSAIC, New Jersey	211 Monroe Street	
Vineland, N. J. skyrius atidarytas tik penktadieniais, šeštadieniais ir sekmadieniais.		

Siunčiu CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATūros DRAUGIJAI, 1739 S. Halsted St., Chicago 8, Illinois, \$5.00 čekį spausdinamai Alekso Ambrose knygai CHICAGOS LIETUVIŲ ISTORIJA. Prašau manė skaityti šios knygos rėmėju. Kada baigsite spaudos darbą, tai man priklausančią knygos egzempliorių prašau pasiųsti tokiu adresu:

Vardas ir Pavardė

Numeris ir gatvė

Miestas ir valstybė

Data Parašas

ŽVILGSNIS Į MEKSIKĄ

ALGIRDAS GUSTAITIS

Žiogo kalnas — aukščiausia Meksikos miesto vieta

Meksikos miestas, arba Mexico, D.F., išstatytas kalnuose. Tikslaus aukščio negaliu pasakyti, nes kiek žiūrėjau žiniaraščių, informacinių leidinių, visi kitaip rašo. Apytiksliai — apie 7.350 pėdų. Sostinės aukščiausioji vieta — Žiogo kalnas, dabar kariuomenės būstinė, muziejus, turistinė vieta.

Keistai skamba, kai gidai neleidžia fotografuoti jų kariuomenės pilnoje uniformoje, stovintį sargyboje Žiogo kalne. Girdi, karinė paslaptis...

Muziejumi paversta 1864-1867 metais Meksikos imperatoriaus Maksimilijono rezidencija. Maksimilijonas, Austrijos imperatoriaus Pranciškaus Juo zapo jaunesnysis brolis, vedęs Belgijos princesę Karlotę, Napoleono III įkalbėtas išvyko valdyti visiškai svetimo, nežinomo krašto — Meksikos. Menkas valdovas buvo, nes ir JAV, ir meksikiečiai priešinosi Maksimilijono tvarkymui. Bekariaudamas su "sukilusia" meksikiečių kariuomene, vadovaujama Juarezo, 1867 m. pateko nelaisvėn, nuteistas mirti, sprendimas įvykdytas. Paliko visai neblogai atrodančią rezidenciją Žiogo kalne, gražių savo, žmonos portretų, pasiūrėtinų baldų, rakandų, statulų.

Besiklausydamas pasakojimų apie Maksimilijoną, jo laikotarpį, pagalvojau: tautiniai vargšai meksikiečiai, garbiną savo pavergėjus! Menkas tautos pasididžiavimas didžiulis savo okupantais, laikyti jų portretus, iš jų stiprybę semtis...

Kokia yra tautinė Meksikos gėlė?

Sitą klausimą pakišo turistai gidai. Mat, kiekviena JAV valstija turi savo gėlę ir ją prideru žinoti tos valstijos gyventojams. Momentaliai pagalvojau, kokia Lietuvos tautinė gėlė? Nors oficialių krivių neturime, bet ja bus rūta. Meksikiečiui klausimas buvo netikėtas, neišeitas turizmo mokyklose (juos paruošia valdžios kontroliuojamos turizmo mokyklos; išeina Meksikos istoriją, valstybinę santvarką, meksikietišką meną, architektūrą, literatūrą ir kt.). Kiek pasiaiškines pasisakė tiksliai negalėtų pasakyti, nes įvairiose vietovėse žmonės myli kitokias gėles. Bet labai padėkojo už klausimą. Atrodė, jį praneš turizmo mokyklai.

Dieną ir naktį Meksikos sostinėje

Daug parkų. Švariai užlaikomi, pilni žalumynų, išdailinti mozaikomis išpuoštais suoleliais. Gausu paminklų, kaip savo tautiniam didvyriui Juarez, grožio Deivei Dianai, alyvai, kariūnams. Išstos alėjos papuoštos tautiniais žymių vyrų

3 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, NOVEMBER 12, 1960

paminklais: rašytojų, poetų, karo vadų, visuomenininkų, politikų, žurnalistų.

Nauji pastatai auga vienas po kito. Dideli. Daugelis — paskutinis architektūros šauksmas. Darbininkai visiškai neskubina. Jų būri, bestatantį mūrą miesto centre, sekunde stabtelėjęs nutraukiau. Buvo darbo įkarštis, bet atrodė lyg pertrauka, pasikalbėjimo ar užsirikimo laikas.

Miesto centras — gražus, nors dar nėra visiškai išlygintas: prie puikių mūrų kyštelia apyprastis namas. Aikštės plačios, didelės, beveik kiek vienoje koks paminklas. Judėjimas tirstas važiuojančių dūžiančiais automobiliais, absoliučioje daugumoje amerikie-

čių gamybos. Daug pėsčių. Autobusais užsieniečiai nevažinėja: per pigu, per prasta publika. Ilipus būtų nepatogu, visi žiūrėtų kaip į nupeštą begirsinę žąsį.

Dviejuose parkuose pastebėjau mokinių klases, paįsančias iš natūros, vadovaujamas pašybos mokytojo.

Zoologijos sodas skystas. Kai kurios beždžionės pasigailėtinai sugrūstos. Už vartų — botanikos sodas; vieni niekai — beveik tuščias.

Pilna batų valytojų. Už pežą (12 su puse amer. cento) nublizgins veidrodiniai. Čia jie naudoja savo "išradimą": tarp bato ir kojines užkiša celofaninį lenktą lapą, tuo apsaugo kojines nuo sutepimo, kai JAV, už 25 ct. nuvalo batus, priedui gerai išsmaluodami kojines.

Turtuolių rajonai Meksikos sostinėje gražūs, ištaigūs, skoningi. Galėtų varžytis su garsioju Beverly Hills rajonu prie Los Angeles, gyvenamu filmų magnatų.

Meksikoje maistas labai skanus, skirtingas nuo amerikoniškojo. Turistai valgo tik geruose restoranuose. Pietūs atsieina apie 2 amer. dol. — jei imi nesivarždamas. Turizmo biurui skelbia, prašo nevalgyti žalių neluptytų vaisių, negerti nevirinto, nedestiliuoto vandens, jei nenorima gauti vidurių paleidimo, galinčio iššaukti kraujavimus ir net labai rimtą susirgimą. Tokį vandenį duoda gerieji restoranai, viešbučiai neprasant. Patariama nevalgyti ledų, negerti gėrimų su ledo gabalais. Su kiekvienu valgiumi patariama imti tabletes, apsaugojančias vidu-

(Tęsinys 4-ame puslapyje)

NOW AT PRITIKIN'S

Buying an automatic washer?

GET THE ONE THAT'S RATED NO. 1*

Why settle for less than the best?

*In controlled laboratory tests, the Frigidaire Washer proved best of 6 leading automatic washers considering the following points: soil removal, lint removal, dryness of spin, automatic care of Wash & Wear fabrics, simplicity of use and flexibility, water used, washing time and current used. Report No. 66841, dated May 3, 1960.

There's a Frigidaire Automatic Washer for every family and every budget—and they're all packed with advanced convenience features!

Exclusive somersault Washing Action
with 3-Ring Pump Agitator
bathes deep dirt out without beating!

Here's the finest washer you can buy!

NEW 1961 FRIGIDAIRE
Custom Imperial WASHER

With all these luxury features

- 6-Position Fabric Selector
- Push-Button Option Selectors
- Automatic Wash or Soak Cycle Selector
- Automatic Dispensing of Detergent, Bleach and Conditioner—liquid or powder
- Choice of four colors or Snowcrest White
- Glamorous New Fold-down Console
- Porcelain enamel inside and out

EASY TERMS

FRIGIDAIRE
PRODUCT OF GENERAL MOTORS

PRITIKIN FURNITURE COMPANY

1000 W. ROOSEVELT RD.

MONROE 6-1075

Zvilgsnis į Meksiką

(Atkelta iš 3-čio psl.)

rius nuo sutrikimo. Jų galima pirkti JAV ir sumokėsite keletą dolerių. Tokios pat kokybės meksikietiškos tabletės kainuoja vos centus. Jų yra kiekvienoje vaistinėje Meksikoje; vardas ENTERO-VIOFORMO. Be jų ilgai Meksikoje neįmanoma išsilaikyti, nes aplenkti žalius vaisius, negauti nei lašo nedestiliuoto vandens labai sunku, jei neįmanoma. Užsiskait maistą, atneša viosokių daržovių; negi jas paliksi nelietę. Arba gal kiti patiekalai nebūs pilnai išvirtas, arba dar kas. Keletą dienų pakeliavus didesnė pusė bendrakeleivių "išskrito", gailėtingai žiūrėdami į atneštą maistą, bet negalėdami jo nei burnon paimti. Toliau bevažiuojant tekdavo sustodinėti, jie kiutintė nuspausdavo "už kampo". Pajutę negalavimus kiti imdavo po dvi minėtas tabletes su kiekvienu maistu. Pagelbėdavo. Jas būtina imti net griežtai stengiantis negerti žalio vandens, nevariojant neluptų vaisių.

Kažin ar visuose didmiesčiuose yra tiek skirtingų restoranų. Gali pasirinkti meksikietišku, amerikonišku, arabišku, argentinietišku, europietišku, šveicarišku, kinietišku, prancūzišku, vokišku, havajišku, tarptautinių. Galima ir viešbučius pasirinkti viena ar kita sistema tvarkomus (europietiška, amerikietiška, meksikietiška).

Gidas apgailestavo nesant lietuviško restorano, bet jis pridėjo apie lietuvišką gatvę. Prispaudžiau vežti jon. Deja, nesitempė: nėra jokio lietuviško vardo Meksikoje.

Vaikštinėjau po antikvarus: jokio lietuviško senobinio žemėlapio, jokios Lietuvos liečiančios knygos. Ir tarp naujųjų leidinių nėra. Be meksikietiškių, ispaniškų knygų, tuoj pasibima: vyrąja autoriai, knygos tarptautiniai išgarsinti.

O jei užėini kokion meksikietiškių redakcijon? Gal jie ką parašytų apie Lietuvą. Didžiau šias Meksikos dienraštis EI Universal netolišė. Pristato senuką pasirišusį garsintuvus po ausimis, bet vistiek negirdintį. Spėju, gal tik iš lūpų supranta. Sodina prie stalo. Ateina puikiausiai angliškai kalban-

tis. Pasirodo, amerikietis iš New Yorko, jų redakcijos narys. Jis New Yorke seniau buvęs už mane, pasakoju naujienas... Pašaukia fotografą. Jam rūkymas sugadinęs vidurius, užtai kramto laikraštinių popierių. Pasiilgęs New Yorko. Pasakoju apie Lietuvą, klausinėju ar kada nėra užėjęs kokio lietuvių, lietuviškų darbų Meksikoje. Ne, nieko. Jam atrodo, kad aš iš viso pirmas lietuvis būsiu užklydęs Meksikon. Aišku, nuneigiu. Jis numoja ranka. Beje, ar iš čia nevyksiu New Yorkan? Gaila. Prašytų pažįstamus pasveikinti. Vienas jo kolega dirba "New York Times". Tiesa, ten jis retkarčiais užtinka žinučių apie lietuvius; jei neklysta. Sakau tikrai neklysta, primenu poras paskutinių straipsnių mintis. Jis linguoja ir klausia ar nebūsiu laisvas savaitgaliniui.

Vakare viešbutyje radau didelį voką iš "EI Universal" redakcijos su mano nuotrauka ir rašinėliu. Tai tau, parašė visai ne kaip šnekėjau! Laikraštis spausdinamas, neištai-soma. Ryte kelių dešimčių pus-

lapių dienraštis 150.000 tiražu turėjo rašinėli, kaip jis sakė "pirmą kartą Meksikoje pra-nešanti apie Lietuvą". Jo tei-gimas, tebemanau, persūdytas.

Dienos metu be godžiai ry-jamų didmiesčio vaizdų, ap-lankiau pora muziejų. Taip pat vieną meno parodą, kurių nuo-latos vyksta.

Vakarais plačiai garsinama nepamiršti naktinių klubų. Liuoslaikiu pamačiau Jai-Alai (tariasi Hay Alay) sporto rung-tynes, lošiamas iki žymiai aukš-tesnio rezultato nei mačiau Ti-juanoj. Žaidėjai ne tokie re-prezentantai kaip aname pasie-nio mieste: smarkiai dėdami pinigai už paskirus lošėjus, komandas.

Yra naktinių klubų su labai geromis programomis, bet juose minimumas — 50 pezų (4 dol.). Puikios muzikos, mē-lų, modernių dekoracijų (su fontanais, žydniciais medžiais, melsvų spalvų krentančiu van-deniū ir t. t.) užėigose gėrimas 16 pezų (1.28 dol.). Lūžta nuo publikos, tiek amerikiečių, tiek meksikiečių; pinigų esama... Gausų teatrų.

(Tęsinys 5-me psl.)

NELAUKITE - RYTOJ GALI BŪTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilus, ar šilap ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimėi išlikus, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas: CEntral 6-5208

Generaliai Agentai šių Kompanijų:

COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

7% PELNO FIRST BAPTIST CHURCH Laplace, La.

(Broadway bažnyčios bonų planas)

ĮGYJA PILNĄ VERTĘ PO 14-KOS METŲ.

BONŲ VERTĖ: \$250; \$500 IR \$1.000.

Išdininkas ir Mokesčių Rinkėjas

BANK OF ST. JOHN Reserve, La.

Dėl smulkesnių informacijų rašykite arba skambinkite Kun. Ralph Webber, Laplace, La. Telef. 6219 arba 6012

PASINAUDOKITE PLAČIAI ŽINOMOS IR GERAI UŽSIREKOMENDAVUSIOS FIRMOS, SIUNČIANČIOS SIUNTINIUS Į SSSR IR LIETUVĄ, PATARNAVIMU.

PACKAGE EXPRESS and Travel Agency, Inc.

(Licensed by USSR)

Brooklyn, N. Y. 1530 Bedford Avenue, Tel.: IN 7-6465 ir IN 7-7272;

Newark, N. J. — 312 Market Street, Tel. MI 2-2452 ir MI 2-1681; Bowling Green 9-6992.

• Per mūsų firmą siunčiami siuntiniai paskyrimo vieta pasiekia trumpiausiu laiku. • Visi muitai apmokami vietoje, mūsų įstaigose. • Prie firmos įstaigų yra krautuvės, kuriose galite gauti įvairiausių prekių. • Siuntinių pristatymas garantuojamas 100%.

Įstaigos ir skyriai atidaryti kasdien nuo 9 ryto iki 6 val. vak., šeštad. ir sekm. nuo 9 val. ryto iki 4 val. vakaro. MŪSŲ SKYRIAI

78 Second Avenue
NEW YORK 3, N. Y.
ORegon 4-1540

107 So. Vermont Ave.
LOS ANGELES 4, CALIF.
DUNKirk 5-6550

11601 Jos. Campau Ave.
DETROIT 12, MICH.
TOWnsend 8-0298

126 Tilghman St.
ALLEN TOWN, PA.
Tel. HEMlock 5-0415

832 North 7th Street
PHILADELPHIA 23, PA.
WAlnut 3-1747

1241 N. Ashland Ave.
CHICAGO 22, ILLINOIS
HUMBoldt 6-2818

643-47 Albany Avenue
HARTFORD 6, CONN.
CHApel 7-5164

397A West Broadway
SO. BOSTON, MASS.
Tel. ANDrew 8-2718

109 Burnet Park Drive
SYRACUSE, N. Y.
Tel. GR 8-8435

1028 Kenilworth Ave.
CLEVELAND 13, OHIO
Tel. PRospect 1-0696

46 Whitehead Avenue,
SOUTH RIVER, N. J.
Tel. CLifford 7-6320

1900 Fleet St.
BALTIMORE 31, MD.
Tel. DICKens 2-4240

558 Hudson Ave., ROCHESTER 5, N. Y., Tel. BAKER 5-4210
NOREDAMI DAUGIAU INFORMACIJŲ REIKALAUKITE MŪSŲ FIRMOS KATALOGŲ.

AR DOMITĖS KRIKŠČIONIŲ
INVESTAVIMAMS

MOKANČIAIS 6%

?

Garantuojami pirmais morgičiais
visų užpirkime dalyvaujančių
Colorado Konvencijos
bažnyčių.

Taigi pirkite

SOUTHERN BAPTIST SECURITY BONDS

of Denver, Colo.

Tear Out and Mail Today
Colorado Baptist General

Convention — Dept. A. F.

1470 South Holly
Denver 22, Colorado

Please send by return mail infor-
mation on Security Bonds.

Name

Address

City

I am interested in bonds maturing in:

1970	1971	1972	1973
1974	1975	1976	1977
1978	1979	1980	
\$100	\$250	\$500	
\$1,000	\$2,500	\$5,000	
\$10,000			

SOPHIE BARCUS

RADIJO VALANDA

Visi programai iš WOPA,
1490 kil. AM 102-7 FM

Kasdien: nuo pirmadienio iki
penktadienio 10—11 val. ryto

Šeštadienį ir sekmadienį
nuo 8:30 iki 9:30 v. ryto
VAKARŪSKOS: pirmad. 7 val. v.

Tel.: HEMlock 4-2413

159 S. MAPLEWOOD AVE.

Chicago 29, Illinois

IS TOLI AR IS ARTI PIGIAI

PERKRAUSTAU (MOVING)

BALDUS IR ĮVAIRIUS DAIKTUS
Perkraustymas saugus, greitas ir
tvarkingas. Viskas apdrausta.

ANTANAS VILIMAS

3415 So. Lituania Ave.

CHICAGO, ILLINOIS

Tel.: FRontier 6-1882

GRADINSKAS

FM NEŠIOJAMI

tranzistoriniai radijai.

vesintuvai, televizijos, fonografai.
Pardavimas ir taisymas.

J. G. Television Co., 2512 W. 47 St.
FRontier 6-1998

Atdara kasdien. Sekmad. uždaryta.

Skelbkitės "N-nose"

4 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.

— SATURDAY, NOVEMBER 12, 1960

Zvilgsnis į Meksiką

(Atkelta iš 4-to psl.)

Apie filmus Meksikoje

Kino teatrums neleidžiama (įstatymas) už įėjimą imti virš 4 pezų (32 amer. cl.). Kino teatrai puikūs: kilimais, skulptūromis išpuošti, turi užkandines. Dėl bilietų pigumo neįstengia išsinuomuoti brangių amerikiečių filmų. Prie centrinių kino teatrų eilės žmonių. JAV populiarūs filmų artistai, žvaigždės visuotinai žinomi ir Meksikoje. Didelėmis raidėmis skelbiami Gary Cooper, Susan Hayward, Alan Ladd, Fess Parker, Jean Simmons ir kitų vardai, tuo laiku rodyti importuotose filmuose.

Aplankiau patį Meksikos Hollywoodą: didžiuliai pastatai, platus laukai, sodai, parkai, namai, geri įrengimai, sargybiniai prie vartų, direktorių kabinetai palmių prieglobstyje. Jų artistai, jų vardai, jų rašytojai, jų kuriama istorija. Didžiai nustebau iš pačių meksikiečių patyręs vieną jų garsų filmų artistą esant lietuvi. Deja, jo čia nebuvo, negalėjau pasikalbėti. Tai Wolf Rubinskis. (Taip ir rašosi ne Rubinski).

Meksika turi apie 2,100 kino teatrų — didžiausią skaičių ne tik Centrinės Amerikos (Britų Honduras, Costa Rica, El Salvador, Guatemala, Honduras, Nicaragua, Panama) valstybės, valstybėse sudėjus, bet net viršina Pietų Amerikos valstybes, išskyrus kiek pranašesnę Argentiną (apie 2,200 kino teatrų), bet įveikusi Braziliją (1,800) ir kt.

Be užsienietišku filmų meksikiečiai "negali apseiti" ir jų kasmet importuoja iš kitų valstybių, pirmoje eilėje iš JAV — net apie po 1,500. Toliau eina (apie po šimtą) Prancūzija, Sovietų Rusija; po kelias dešimtis: Ispanija, Italija, Anglija, Vokietija, Indija; mažesniais kiekiais: Argentina, Čekoslovakija, Šveicarija, Lenkija, Jugoslavija, Kuba, Australija, Japonija, Švedija, Olandija, Filipinai, Kanada, Austrija, Belgija, Suomija, Venesuela, po vieną — kita: Brazilija, Kinija, Guatemala, Norvegija, Panama, Vengrija, Urugvajus, Peru, Danija. Retkarčiais užklysta ir iš kitų valstybių. Visų importuotų didžiausią pasisekimą turėjo amerikiečių (United Artists studijos) filmas "Trapeze" (iš cirko gyvenimo) ir italų gamybos "Kazanovo nuotykių".

Meksikos žymiausia filmų pramonė yra Meksikos mieste, vyraujanči Churubuseo filmų studijai, kurią turėjau progos aplankyti.

Meksikoje pagaminti filmai, norimi eksportuoti, turi gauti valdžios leidimą. Tai tvarko įstaiga vardu The National Cinematographic Board.

Meksikos filmų pramonė sparčiai stiprėja ir pas juos filmavimams atvyksta net amerikiečiai.

Papildomas 1000 KALĖDINIŲ siuntinių beuždarbio

Lietuvių Prekybos Bendrovės vadovybė naudoja šia proga pranešti, kad tie 2000 kalėdinių siuntinių be uždarbio, kurie buvo skelbti, jau išparduoti ir išsiųsti daug greičiau, negu mes buvome tikėjęsi.

Turint galvoje tai, kad dar yra laiko garantuoti siuntinių pristatymui prieš Kalėdas ir kad yra dar didelis poreikavimas jų, mes nusprendėme pasiūlyti DAR 1000 KALĖDINIŲ SIUNTINIŲ, už kuriuos kaip dovaną mes atiduodame klientams savo uždarbį.

KALĖDINIS SIUNTINYS NR. 1:

- 3 jarda vilnonės medžiagos moteriškam ar vyriškam paltui (tamsiai mėlynos, juodos, mėlynos ar žalios spalvos),
- 3¼ jardu vilnonės medžiagos vyriškam ar moteriškam kostiumui (tamsiai mėlynos, rudos ar tamsiai pilkos spalvos),
- 3 jarda dvigubo pločio pamušalo,
- 1 sunkus vilnonis megztinis, sibirišku vadinamas,
- 1 pora žeminių moteriškų kojinių,
- 1 pora vilnonių vyriškų kojinių.

Normaliai šio siuntinio kaina yra \$44.00.

Kalėdinė kaina šio be uždarbio siuntinio Nr. 1 yra tikrai

\$39.00

įskaitant visus mokesčius.

KALĖDINIS SIUNTINYS NR. 2:

- 6½ jardu vilnonės medžiagos dviems vyriškiems kostiumams (tamsiai mėlynos, rudos ar tamsiai pilkos spalvos),
- 6½ jardu vilnonės medžiagos dviems moteriškiems kostiumams (tamsiai mėlynos ar pilkos spalvos),
- 3 jarda vilnonės medžiagos moteriškam ar vyriškam paltui (tamsiai mėlynos, juodos, mėlynos, žalios ar kupranugario spalvos),
- 4 jarda sunkaus rajono vienai moteriškai ar dviems vaikiškoms suknelėms,
- 10 jardu dvigubo pločio pamušalo.

Normali šio siuntinio kaina yra \$85.00.

Kalėdinė kaina šio be uždarbio siuntinio Nr. 2 yra tikrai

\$75.00

įskaitant visus mokesčius.

Visos šių abiejų kalėdinių siuntinių medžiagos yra angliškos eksportinės medžiagos.

Visos kostiuminės šių abiejų kalėdinių siuntinių medžiagos yra sužymėtos:

"MADE IN ENGLAND"

TURINT GALVOJE, KAD 1959—60 METAIS MES ESAME LABAI SĖKMINGAI PREKIAVĘ, DĖL TO ŠIAIS METAIS ESAME PAJĖGUS PASIŪLYTI KALĖDINIAMS BE UŽDARBio SIUNTINIAMS SPECIALIAI MUMS AUSTAS NAUJAS MEDŽIAGAS, ŽYMIAI GERESNĖS RŪŠIES IR ŽYMIAI PATRAUKLESNIO RAŠTO ŽEMESNĖMIS KAINOMIS NEGU ANKSTYVESNIAIS METAIS.

Pareikalavusiems siųsime oro paštu nemokamai medžiagų pavyzdžius į bet kurią pasaulio dalį.

Mūsų siūsius be uždarbio siuntinius gali užsisakyti bet kuris lietuvis, vistiek, ar jis yra mūsų klientas, ar ne.

Gaila, kad dabar jau nebegalime priimti po \$1.00 užstato užsitikrinti mūsų siūsiams kalėdiniams siuntiniams, kaip buvome siūlę praeitame skelbime, nes siuntinių teturime ribotą kiekį ir laikas siuntiniams siųsti yra gana trumpas.

Be to, nebūtų teisingai pasielgti su daugeliu tų mūsų klientų, kurie užsimoka už siuntinius net ir pavyzdžių nematę.

Esame tikri, kad jums aišku, jog kurioje nors kitoje firmoje už panašius siuntinius mokėtumėte, mažiausia, bent dvigubai tiek. Todėl negaiškite ir siųskite užsakymus tuojau pat, kad mes suspėtume laikui siuntinius išsiųsti.

Mes garantuojame:

- Kiekvienas siuntinys bus pristatytas gavėjui.
- Jei siuntinys dingtų, grąžiname pinigus arba pasiunčiame nemokamai kitą siuntinį.
- Užmokame visus mokesčius, dėl to galėjams, sulaukusiems siuntinio, nieko jau nebereikia primokėti.
- Medžiagas siunčiame visas tikrai pagal pavyzdžius.
- Kitokias prekes siunčiame tikrai pagal jų aprašymą.

Kas pareikalauja, tam siunčiame taip pat oro paštu ir nemokamai savo bendrinį katalogą, kuriame surašytas didelis prekių pasirinkimas, ir standartinį siuntinių kainoraštį, duodantį aprašymą 31 siuntinio, kurių kainos su visais mokesčiais yra nuo \$29.00 iki \$125.00.

Malonu pranešti visiems lietuviams, kad iš 1 HUNT STREET esame persikėlę į kitas patalpas.

LITHUANIAN TRADING COMPANY

341, Ladbroke Grove, London, W. 10 England

"NAUJENOSE" GARSINTIS VISUOMET APSIMOKA

MŪSŲ ŽINGSNIAI

Leidžia Santara ir Sambi Šviesa Chicagoje.
Redaguoja: Rita Kavolienė
Medžiagą siųsti: 5635 W. 22nd Pl., Cicero 50, Ill.

3 METAI

NR. 31 (108)

J. GARNYS

Santykiai su kraštu: militarinis laikotarpis

1. Bendroji padėtis

Santykių*) su kraštu organizacijos problema atsirado nuo pat okupacijos pradžios, t. y. 1940 metų. Kaip žinome, ketvirtasis Lietuvos ir Lenkijos padalinimas tarp vokiečių ir rusų Antrosios Lietuvos valstybės buvo sutiktas be jokio pasipriešinimo. Ji žlugo su dar didesne melancholija, negu savo laiku bajorų Lietuva. Kalbant Aisčio žodžiais:

„Vienas kraujo lašas būt ta-
ve nuplovęs,
Bet varge jo vieno tu pasi-
gedai...“

Su širdgėla tenka skaityti mūsų valstybės išblėsimo iš Europos žemėlapių dokumentus. Tai turėjo fatališkos reikšmės. Su valstybės išnykimu nutrūko ir santykiai ne tik su užsienio valstybėmis, bet ir su užsienio lietuviais. Šio priežastis tenka ieškoti nepriklausomos Lietuvos vyriausybės laikysenoje. Mat, Lietuvos vyriausybė laikėsi pavojaus atveju ginkluoto pasipriešinimo koncepcijos. Todėl nebuvo ruošiamasi pagrindinio rezistencijai. Iš tos pusės tačiau, deja, nieko konkrečiai nebuvo padaryta šiai koncepcijai įgyvendinti. Todėl rusams okupavus kraštą, neliko jokio branduolio, kuris politiniai vadovautų tautai: ji buvo palikta individualiai „orientuotis padėtyje“ situacijoje. Konkrečiai tai reiškė, kad tauta tapo izoliuota nuo tarptautinių įvykių, jų eigos, nuo didžiųjų jėgų planavimo ir jų tikslų pažinimo. 1941 m. sukilimas, davęs kraujo bazę Laikinai Vyriausybei atsirasti, buvo spontaniškas, iššauktas vietinių faktorių, Lietuvoje vyravusių sąlygų ir nuolatų, o nebuvo tarptautinės analizės išdava.

Dar blogiau. Vokiečių okupacijos metu didelį krašte autoritetą turėjęs VLIKas taip pat neturėjo jokio kito veiklos rodiklio, išskyrus vokiečių ir sąjungininkų radijo pranešimus. To pasėkoje 1944 m. buvo ruošiamasi sutikti 1918 m. situaciją, pamirštant, kad istorija nesikartoja vien tik dėl to, kad kai kurie generolai ar politikai yra linę kariauti ar praktiškes karus ar vykdyti gyvenimo eigos numarintus planus. Kraštas, „prasta liaudimi“ pradėdant ir „vadovaujančiais sluoksniais“ baigiant, aklaik tikėjo sąjunginink-

*) Šis referatas buvo skaitytas studentų santarčių visuotiniame suvažiavime 1960 m. rugsėjo 9 d. Jo tikslas — užbaigiant Santaros paskelbtus rezistencijos metus, apžvelgti bendrais bruožais svarbesnius lietuvių politikos momentus netolimoje praityje.

kais, jų „nepaperkama simpatija mažoms tautoms“, jų „nepalaužiama valia“ atstatyti karą bėgyje sunaikintas valstybes, jų tarpe ir Lietuvą. Prie to tikėjimo išraiškų tenka skaityti ir Lietuvos Armijos organizavimą ir gen. Plechavičiaus vad. Vietinę Rinktinę. Prie to tenka priskaičiuoti ir nusistatymą bet kokiū atveju likti krašte bei ginti jį nuo naujos Rytų invazijos, tikintis, kad Lietuvai greitai laiku atsiras parama iš Vakarų, kuri sutramdys bolševikų imperializmą.

Apskritai istorija nesikartoja, tačiau mūsų „vadovaujančio sluoksnio“ elgesyje negalima nepastebėti lygiagreto tarp 1940 ir 1944 metų. Nepriklausomoji vyriausybė, besilaukianti ginkluoto pasipriešinimo koncepcijos, iširo rusų ultimatumą gavus. VLIKo likučiai ir jam artimi asmenys (neturiu galvoje čia tų, kurie buvo vokiečių koncentracinėse stovyklose!) pasitraukė į užsienį „kraštui paramos organizuoti“, pamiršę, kad patys neseniai dalijosi su kitais tikėjimu, jog bolševizmo invazija — jei ji iš viso galima — tebūsimi trumpa ir kad tautos pasipriešinimas jai esąs savaime suprantamas.

Jeigu šių faktų paminėjimas šiandieną skamba, kaip priekaištas mūsų politikams, palikusiems savo kraštą, kad jie iššaukė tautą ginkluotai kovai patys jos prasingumu netikėdami, tai tikrumoje anaiptol taip nėra. Vadovaujantiems sluoksniams galima prikišti drąsos bei ištikimumo sau trūkumą, tačiau būtų neteisinga juos kaltinti skelbus tezes, kuriomis jie patys netikėjo. Atvirkščiai, visi buvo absoliučiai tikri, kad Lietuva greitai grįš į nepriklausomųjų valstybių šeimą. Dėl to suprantamas šiaipus geležinės uždangos atsiradusių politinių pabėgėlių (tuo metu lietuvių masė buvo dar „politinė“, į ją įskaitant ir vad. „kultūrininkus“) ruošimąsi pavasario karui, o šiam neįvykus jo atidėjimą rudenii. Dar daugiau. 1946 m. Berne įvykusioje lietuvių politinėje konferencijoje (joje tarp kitko gimė ir šios dienos „vadovaujančio veiksnio“ terminas) vienas iš diplomatų deklaravo, kad „greitas karas nėra išvengiamas“. VLIKo politiko paklaustas, ar terminas „greitas“ reiškias 2 ar 5 metus, minėtas diplomatas atsakė: „žymiai greičiau, negu Jūs manote“.

Ar tai reiškia mūsų politikų apkaltinimą nesiorientavimu, intelektualiniu nepajėgu-

mu, baime pažiūrėti į tikrovę? — Vargu. Lietuviai politikai, inteligentai, žurnalistai, netgi rašytojai ir poetai, t. y. „tautos grietinėlė“ nėra niekuo geresnė, bet ir neblogesnė už kitų tautų vadovaujančius sluoksnius. Galima, gal būt, kaltinti savo kraštą palikusius politikus (bet ne vien juos, o taip pat karininkus, dvasiškius, gydytojus, visokių rūšių menininkus etc.) drąsos trūkumu, bet ne savo krašto ar tautos išdavimu. Teisingas orientavimasis padėtyje dažniausia priklauso ne tiek nuo dvasinio individo pajėgumo, kiek nuo konkrečių turimų informacijų. Lietuvos gi valstybei žlugus, santykiai su užsieniu iš politinės plotmės perėjo į žvalgybinę plotmę. Prisiminkime tik K. Škirpos, kaipo Laikinos Vyriausybės Pirmininko, pastangas Berlyne išgauti savo vyriausybei pripažinimą ir susirišti su Reicho URM. Jos baigėsi paties K. Škirpos internavimu. Tuo tarpu vokiečių žvalgyba siuntė Lietuvon žmones, kurie konkrečiomis priemonėmis rėmė spontaniškai prasidėjusį sukilimą prieš rusus. Atmintinas čia ir lakūno Dženkaičio žuvinimas Žaliakalnyje.

Po to, kai Lietuvos vyriausybė iširo, nepalikusi jokio savo surgato, galinčio reprezentuoti tautą, santykiai su kitų kraštų vyriausybėmis, kurioms Lietuvos klausimas dar buvo įdomus, buvo nustumti į „techninę“ sritį. Kai kuriose valstybėse Lietuvos diplomatų pripažinimas neturi mums užtemdyti vaizdo: tai reiškė ne tiek politinių santykių su jais palaikymą, kiek protokolinę kurtuaziją. Todėl, jei Lietuvos politikai užsienyje klaidingai tikėjosi greito karo, dėl to, daugeliu atveju, tenka kaltinti ne tiek juos pačius, kiek tą situaciją, kurioje jie buvo.

Iš kitos pusės, ginkluotas pasipriešinimas Rytų invazijai Lietuvoje 1944 m. kilo savaime. Jo įtakavimas iš užsienio, bent pradinėje 1944-1947 m. stadijoje, buvo neįmanomas. Ten, krašte, vyko savo tragiškumu didinga kova, kova, apie kurią Schiller'is sakė: „... Das ist unsterblich und des Liedes Wert...“ Tikrumoje tai buvo lietuvių liaudies su 4 metais pavėlavimu atsakymas tarptautiniam iššaukimui: tai, ko 1940 metais nedrįso allikti vyriausybė su jos dispozicijoje esančiomis organizuotomis valstybės priemonėmis, tai 1944 m. patį tautą, jos liaudis (kaip priešingybė vadovybei) pati ryžosi atlikti — mirti dėl savo laisvės ginkluotame pasipriešinime.

Vertinant šią kovą iš esmės, o nesitenkinant juridinėmis formomis, tenka ją laikyti karu tarp Sovietų Sąjungos ir lietuvių tautos. Šio karo partizaninis charakteris negali nusverti jo esmės: yra juokinga vadinti ginkluotą konfliktą tarp Rusijos ir Lietuvos tik tuomet

karu, jei abiejose pusėse dalyvauja divizijos, tankai ir lėktuvai. Lietuvos-Rusijos militarinio pajėgumo santykis neleidžia kitos kovos būdo, kaip tik partizaninio.

Šiandien sovietai mėgina klastoti mūsų istoriją, įrikiuodami šį konfliktą į pilietinio karo kategoriją, nes esą rusų pusėje istrebitelių eilėse dalyvavę ir lietuviai. Ši tezę pastaruoju metu randa dirvos ir kai kurių laisvų lietuvių tarpe. Todėl manau tikslinga būtų užakcentuoti, kad toks šio konflikto vertinimas reiškia šio fenomeno visišką nesupratimą. Kiekviename ideologinį elementą turinčiame kare, galime rasti „pilietinio karo“ aspektų. Pvz., Vichy vyriausybės ir de Gaulle ginkluotosios pajėgos, vokiečių liepos 20 samokslininkai prieš Hitlerį ir tt. Galų gale 1863 ar 1905 metų Lietuvoje vykusius sukilimus irgi būtų galima laikyti „vidinėmis kovomis“, nesgi ir anuo laiku nuo savųjų žuvo ne vienas sukilimui abejingas „mužikas“ (1863 m) ar carui ištikimas bajoras (1905 m.). Kas gi nori suprasti tikrąją Lietuvos 1944-1952 m. ginkluoto pasipriešinimo esmę, tam neturėtų pakakti „Tiesoje“ spausdinamų aprašymų ir SSgos pasiuntinybės lietuvių reikalams skyriaus paskalų. Vien tik MGB pulk. lt. St. G. Burlicki Kers-ten'o komisijai šiuo požiūriu suteikė daug detalesnių, įdomesnių ir tikslesnių informacijų (jeigu jau „objektyvumo vardan“ nenorima tikėti tiems pranešimams, kurie su kraujo aukomis lietuvių partizanų buvo pasiūsti į užsienį), negu visi sovietiniai šaltiniai kartu.

Tarp kitko, Lietuvos partizanai nekovojo ir nežuvo dėl „prarasto rojaus“, dėl praeitin nugrimzdusio pasaulio. Tiesa, būtų klaidinga bandyti išsprasti partizanų judėjimą į vienos politinės srovės rėmus — jame jungėsi visos tautinės nepriklausomybės siekiančios srovės. Betgi vienas bendras charakteris — šio judėjimo spiritus movens buvo tai, kad jis nesiekė mūsų „ancien regimė“ restauracijos. (Pavz., partizanų vadovybė neleido vienam daliniui vadintis jo pasirinktu „Geležinio Vilko“ vardu, nes tai galėtų būti siejama su 1927 m. Voldemaro „vilkais“. Taip pat iš išeivijoje skelbtų tu perijodo pagrindžio spaudos straipsnių ištraukų aiškiai matyti, kad partizanai pasisakė už socialines reformas, už naują politinę santvarką ir nekartą karčiai priekaištavo buvusiam A. Smetonos režimui. Netgi organizuojant pagrindžio vadovybę tautininkai buvo iš jos visai išskirti.)

Kokios funkcijos galėjo būti šioje situacijoje lietuvių politiko šiaipus geležinės uždangos? Ar jis galėjo kitką daryti, negu mėginti ieškoti paramos kovojančiam kraštui? Paramos, kuriai St. Žymanto žodžiais kalbant, „lešų per Vasario 16 d. minėjimus nesurink-

(Tęsinys 7-me psl.)

GUMOS MEDELIS — LAPKRIČIO MĖNESIO AUGALAS

Garfieldo ir Linkolno parko konservatorijos parinko lapkričio mėnesio augalų šį gražų, vešlų, juodžalią dideliais lapais Decora gumos medelį, kuriuo šiame vaizdelyje džiaugiasi taip pat graži Susan Hay.

Šis augalas botanikoje yra žinomas kaip Decora Rubber augalų rūšis Ficus elastica. Jis priklauso labai gausiai šios giminės augalų, medžių ir krūmų šeimai, kurių įvairios veislės yra plačiai auginamos namuose dekoracijai. Kiek tie guminiai augalai yra populiarūs Amerikoje, galima spręsti iš to, kad daugiau kaip po milijoną tokių augalų daigų parduodama kiekvienais metais. Gumos medžių savybė, yra ta, kad jie viduje turi į pieną panašias baltas ar balzganas sultis. Kai kurios šio guminių medžių giminės veislės yra pasidariusios į jokiems.

Originalus gumos medis auga šiltose drėgnose Indijos ir Malajų giriose, kur jie išauga iki 100 pėdų. Ficus elastica rūšis turi eliptinės formos lapus, kurie siekia nuo 4 iki 12 colių ilgumo. Lapai žvilga ir palietus primena "išdirbtą" odą. Kitos rūšys turi lapus, siekiančius iki 18 colių ir kai kurių rūšių lapų kraštai turi baltas arba geltonas briaunas.

Medelius galima matyti abiejose konservatorijose kasdien nuo 9 iki 5 val. per dieną. Jokio įžangos mokesčio nereikia mokėti.

Mūsų žingsniai

(Tęsinys iš 6-to pusl.)

si... Tad buvo bandoma daryti, kas atrodė reikalinga ir galima. Deja, vėl lietuvis politikas negalėjo susirišti su Vakarų politine vadovybe, o teko pasikliauti jų žemesnėmis įstaigomis. Ar galima kaltinti dėl to lietuvių politiką ar politinę vadovybę nesugebėjimu, nemokėjimu užmegzti reikiamus kontaktus? Išskeltini šiuo atveju du momentai:

a) Vokietijos izoliacija. VLIKas (tuo metu jis buvo vienintelis ir aukščiausias) buvo Vokietijoje. Iš jos kur nors pajudėti buvo tiesiog neįmanoma, gi pačioje Vokietijoje sąjungininkų valdžių sudarė nekompetetingi asmens. Atsiminkime, kad pvz. JAV aukščiausias autoritetas Vokietijoje buvo gen. Eisenhower.

b) Net jeigu ir nebūtų šios izoliacinės padėties ir Berlyno Kontrolinės Tarybos, vistiek vargu mūsų politikams sektųsi geriau. "Una salus victis nullam sperare salutem" — vienintelė viltis nugalėtiems nieko nebesivilti. Vakarams buvo patogu santykius su egzilais pavesti savo politiškai neat-sakomingsoms tarnyboms.

Šie ryšiai tolimesniam savo išsivystyme turėjo lemiamos įtakos į lietuvių politiką ir politines institucijas išsivijoje. Nesant tarp politinių grupių reikiamo vieningumo, savitarpyje nesuderintos sąjungininkų žinybos išnaudojo mūsų partijų nesantaiką. Šiame reiškinyje reikia ieškoti ir mūsų politinės vadovybės suskilimo šaknų.

Žinoma, klaidų būta. Abejotų, ar dėl šio referato rėmų ir dėl turimos medžiagos nepakankamumo būtų prasminga šioje vietoje leisti į tolimesnę šio periodo analizę. Betgi vieną kaltinimą politinei

vadovybei reikia mesti — ji per ilgai gyveno greito karo iliuzijomis, per ilgai dėsle slopinti partizanų judėjimą krašte. Dar blogiau. Pasireiškę skirtumai tarp pasyviojo ir aktyviojo pasipriešinimo koncepcijų nebuvo bandomi derinti prie žalio stalo, bet, kaip iš kaikurių duomenų galima spręsti, buvo perkelti į žalią girią ir ten galėjo būti sprendžiami jau radikalėmis priemonėmis.

(Bus daugiau)

Prie Collinsville iškasė 131 senovės indėnų namų

Dr. Thorne Deuel, Illinojaus valstybinio muziejaus Springfielde direktorius, pranešė, kad arti Collinsville, Ill., buvo aptikta 131 priešistorinių Amerikos indėnų namų ir kad tai yra didžiausia ligi šiol rasta indėnų sodyba. Tie nameliai yra 150,000 ketvirtainių pėdų plote ir jie yra senumo maždaug nuo 700 po Kr., vėliausiai nuo 1400 metų. Kartu su atkastų namų griuvėsiais rasta maisto sandėliai, ugniavietės ir duobės, spėjama, moliui laikyti dirbant molinius indus ir tinkuojant namų sienas.

Kasinėjimai šioje vietoje buvo pradėti praėjusį pavasarį balandžio mėnesį srityje apie 2000 pėdų atstu nuo Didžiojo Cahokia piliakalnio ar kapkarnio, kurs skaitomas pačiu didžiuoju žmogaus rankomis supiltu "kalnu" Vakarų hemisferoje.

Cahokia tariamai per daug šimtų metų yra buvęs šios srities indėnų gyventojų centras. Muziejus nori išspręsti mįslę, kas buvo tie žmonės, kurie kadaise šiose srityse gyveno.

NAUJIEOSE GALI RAŠYTI KIEKVIENAS IR APIE VISKĄ

7 — NAUJIEOS, CHICAGO 8, ILL.

— SATURDAY, NOVEMBER 12, 1960

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO INSULIACIJOS PROBLEMAS.

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams medžiagų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET — Tel.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

NORTH SIDE GRAPE DISTRIBUTORS

550 W. Kinzie Street (Kinzie & Jefferson), Chicago 10, Ill.
VYNUOGIŲ PIRKLIAI — MUSCATEL — ZINFANDEL
ALICANTE — CARIGNANE

Atdara šiokiadieniais 7—5 val. ir sekmadieniais 7—2 val.
Telef. CAnal 6-3230.

Donald Petkus

Anthony Petkus

A. PETKUS & SŪNUS

NAUJA KOPLYČIA

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 West 71st Street

(Maplewood gatvės kampas)

GRovehill 6-2345

TOWnhall 3-2108

Pilnas laidotuvių aptarnavimas, įskaitant karstą ir pasinaudojimą mūsų gražiom koplyčiom, yra nuo \$375.00; \$430.00; \$595.00; \$650.00; \$695.00; \$750.00; \$875.00; \$895.00; \$945.00; \$975.00; \$900.00 ir daugiau. Karstą galima pasirinkti koplyčioje.

GRAŽIOS INDIVIDUALINĖS KOPLYČIOS

Mašinoms pastatyti aikštė.

Lietuviams teikiama šios rūšies patarnavimus 30 metų.

Mokykitės groti akordeonu

WILKINS MUZIKOS MOKYKLOJE

Roy Wilkins veltui mokins 6-ias savaites ir leis naudoti akordeoną.

6 privačios ½ valandos pamokos

6 privačios 1 valandos pamokos

6-ioms savaitėms muzikos reikmenys.

Name
Address
Age
Phone

Wilkins School of music

4853 MILWAUKEE AVENUE
MU 5-2100 — Chicago, Ill.

arba

3404 FULLERTON AVE. — Dept. N.
EW 4-4800.

Atsineškite arba atsiųskite šį kuponą be jokių išipareigojimų.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

JAU DABAR LAIKAS SIŪSTI SIUNTINIUS KALĖDOM

Mes turime sutartį su Inturistu nuo 1947 metų ir esame plačiai žinomi dėl puikaus patarnavimo.

Mūsų patarnavimo mokestis yra žemiausias
(nuo \$5.00 iki \$10.00)

ir per mus pasiūsti siuntiniai greičiausiai
pasiekia gavėjus.

CENTRAL PARCEL
SERVICE, INC.
220 So. STATE STREET
Chicago 4, Ill.
WAbash 2-9354

Reikalaukite mūsų
naująjį katalogą bei
muitų sąrašą

Mūsų klientai nau-
dojasi nemokamai
vieta mašinai greta
esančiame garaže

Dr. Harald Steinert Vulkanai

Nepaprasto smarkumo žemės drebėjimo bangos siautė šių metų pirmojoje pusėje. Po Maroko ir Persijos didžiausį savo istorijoje žemės drebėjimą pergyveno Čile, kur žuvo 6,000 žmonių, miestai nuskendo pelenuose, pasikeitė sausumos pakraščiu linijos ir kalnų profiliai, o jūroje iškilo naujos salos. Milžiniški potvyniai — tu drebėjimų paseka — skalavo Japonijos ir Filipinų pakraščius ir su savo 10 metrų aukštumo bangomis sunaikino miestus ir kaimus. Tuo pat laiku vulkanai pradėjo spaudyti ugnimi. Iš žemės gelmių kilo į viršų ištirpusios akmenų masės ir per vulkanų židinius galingose erupcijose veržėsi į laisvę.

Kodėl galėjo kilti toks gamtos katastrofų pagausėjimas? — klausė žmonės visame pasaulyje. Ar nėra tai kartais nekontroliuojamų požeminių atominių bandymų bei sprogdinimų paseka? Ar techniniais bandymais ir dabar tebeardoma elementų pusiausvyrą?

Tačiau šitas baiminimasis yra be pagrindo. Net pačių galingiausių atomo bombų eksplozijos yra permenkos prieš milžiniškas jėgas, kurios reiškiasi per žemės drebėjimus bei vulkanų prasiveržimus. Tos jėgos per milijonus metų veikia pagal nuosavus įstatymus. Tai yra jėgos, kurios veržiasi iš žemės vidaus ir reiškiasi daugiausia vulkanų erupcijomis (išsiveržimais).

Moskui vulkanas vis dar tebėra paslaptis. Mes daug daugiau žinome apie tolimas dangaus erdves, negu apie 60.000 metrų storumo plutą po mūsų kojomis. Mes negalime nieko atspėti apie žemiau tos plutos vykstančius judesius bei pasikeitimus. Tik tai vulkanų prasiveržimai yra aiškūs įrodymo ženklai, kad ten nuolat vyksta judėjimas bei pasikeitimai. Iš jų mes netiesioginiai šį tą sužinome apie jėgas, kurios tenai gėlmėse veikia.

Mes šiandien žinome 430 veikiančių vulkanų, kurie išmeta požeminę ugnį. Tačiau vis kuriasi nauji keliai ir žemės didžiojoje vulkanų juostoje staigiai paviršium iškyla nauji vulkanai. Taip dabar atsitiko laike žemės drebėjimo Čileje.

Tačiau vulkano gimimas gali įvykti visai be triukšmo. 1943 m. vasario 21 d. vienas meksikietis ūkininkas, kaip kiekvieną dieną, žingsniavo į savo rūpestingai auginamų kukurūzų lauką. Iš jo kukurūzų lauko vidurinės juostos kilo dūmai. Jis atskubėjo arčiau ir apstulbo: aplink gulėjo storas klotas akmenų dulkių ir platus žemės plyšys skrodė jo dirvožemį. Indėnas ūkininkas išsigandęs parbėgo atgal į kaimą, kurio gyventojai sekančią dieną jau turėjo išsinešdinti. Mat, iš besiplečiančio žemės plyšio augo į viršų vulkanas Paricutin, kuris šiandien siekia jau 700 metrų aukštumo ir spaudo dū-

mais, pelenais ir akmenimis.

Nors labai mažai mokslas gali atspėti apie naujo vulkano gimimą, tačiau gana tiksliai galima pasakyti, kad naujas vulkanas gims tik tenai, kur yra veikiantieji vulkanai: žemę supančioje vulkaninio aktyvumo juostoje, kuri siekia nuo viso šiaurinio Pacifiko šiaurės ir Pietų Amerikos pakraščiu iki Japonijos, Zunda salyno, iki Afrikos ir Viduržemio jūros, toliau į viršų iki Islandijos. Vokietijoje jokių vulkanų išsiveržimų bei gimimų nesitikima. Jau yra apie 9000 metų, kai paskutinieji ugnimi spaudantieji kalnai užgeso prie Eifelio; mažieji vulkanai svabų Alpėse ir povandeninis milžiniškas krateris Reino skaliniuose kalnuose taip pat yra jau daug milijonų metų sustirę ir mirę.

Didžiosiose vulkanų zonose prieš 70 milijonų metų per milžiniškus žemės plutos pasikeitimus iškilo šiaurės ir Pietų Amerikos pakraščiu kalnai, Rocky Mountains ir Andai, taip pat Zunda salyno kalnų grandis. Čia žemės vis dar nenurimsta ir be paliovos veikia, lyg kažkokios jėgos stumiami. Tai liudija žemės smūgiai bei drebėjimai. To stumdymosi centre į viršų sau kelią skina ištirpusios masės ir padaro kamina, per kurį jos gali prasiveržti. Taip atsiranda vulkanas.

Ar vulkano krateris siekia žemės vidų — 60 km. gėlmėj, ugniniai skystą akmenų sluoksnį?

Taip buvo galvojama iki 1900 metų. Paskiau pagal davinius iš 500 stočių, kurios visoj žemėj sistematiškai registruoja žemės drebėjimų bangas, buvo sudaryta kita pažiūra. Ugniniai skysta materija, kaip sprendžiama, guli žemiau 60 km. gėlmės; aukščiau šitos zonos žemės klotas sudarytas iš akmenų normalios masės, sustirusios. Tačiau 60 km. gilumo nesiekia joks vulkano krateris. Taip galvoja geologai pasiremdami tyrinėjimais bei patirtimi. Dalis jų galvoja, kad vulkanai susidarė vietinių akmenų plutos tirpinių dėka.

Ugnį spaudančių kalnų tyrimai yra dar tuo apsunkinti, kad beveik kiekvienas vulkanas skiriasi nuo kito. Daugumoje jie turi ryškiai individualius bruožus. Joks krateris savo savybių reikšimais neprilygsta kitam. Halemamau Havajuose yra skylė, pripildyta ištirpusių akmenų, kurie tai kyla, tai leidžiasi žemyn. Gi Etnos vulkanas

spiaudo ištirpusią lavą ir pelenus. Dar kiti pasižymi tik dujų eksplozijomis ir pelenu lietum, kaip Zunda saloje Zoombave Temboro, kuris per savo didžiausią prasivedžimą išmetė 15 kubinių kilometrų pelenu!

Kai kurie vulkanai veikia, kaip verdančio žemės vidaus saugumo ventiliai; jie reiškiasi labai taisyklingais prasiveržimais mažesnėse dimensijose, kaip maždaug Stromboli. O kai kurie išsiveržia visai nelauktai, dažnai po šimtmečių pertraukos, su titaniška jėga.

Kokių būdu mokslininkai dabar bando priartėti prie vulkano paslapties?

Kaip jau paaiškėjo, žemės plutos akmenys turi radioaktyvius, irstančius elementus — urano, thoriumo ir kaliumo izotopus. Tad prileidžiama galimybė, kad vulkanai yra lėto atomų branduolių skilimo žemės viduje produktas. Atomų skilimas teikia šilumą ir ta šiluma kai kuriose vietose gali būti tokia stipri, jog gali ištirpinti akmenų dangos dalį ir tuo būdu sukurti vietinį vulkano židinį.

Tai įdomi teorija. Tačiau, kai vulkaninė lava buvo ištirta, buvo rasta šitų radioaktyvių cheminių elementų labai mažai. Be to, kyla klausimas, kodėl vulkanai yra sukoncentruoti tik ribotos žemės juostos zonose. Geologiniai ištirus šitą juostos zoną nebuvo rasta jokių ypatingai stiprių radioaktyvių akmenų. Paskutiniais metais atlikti tyrimai apie santykį tarp vulkanizmo ir kalnų kilmės Antilų ir Zunda salose davė naujų davinių, kurie vulkanus iškelia į pirmaujančią vietą. Kai iki šiol buvo manoma, kad vulkanai atsiranda kartu su kalnų iškilimu, arba, taip sakant, yra tik kalnų kilmės vietiniai palydovai, Zunda salose buvo rasta, kad tenai dar kelis milijonus metų prieš kalnų atsiradimą buvo išsivysčiusi stipri vulkaninė veikla. Iš to galima daryti išvadą, kad vulkanai yra kalnų sudarymo "motorai". Skystos ugninės magmos iš nežinomų gelmių veržimasis į viršų pasidaro kalnų kilmės priežastimi, o vulkanų erupcijos kalnų zonose buvo tik aiškūs ženklai milžiniškų požeminių magma tekmių.

Su šita naujausia vulkanų hipoteze mokslas atgal grįžo prie savo 1900 m. teorijos. Tačiau vis dar negali būti išaiškinta, kodėl vulkanai ir kalnų susidarymas koncentruojasi reliaty-

viai ribotose žemės srityse. Ugnimi spaudantieji kalnai mokslui vis dar tebėra didelė paslaptis; vulkanų tyrinėtojai, žemės drebėjimų tyrinėtojai ir geologai jau yra padarę pradžią surasti pėdsakus visu paslapčių, kurias kelia mums žemės vidus. Tačiau milžiniškas matomas šitų žemės jėgų aiškintojas tebėra vulkanų išsiveržimai, kai tos jėgos išmeta saulę temdančius pelenus debesimis ir namo aukštumo lavos mūrus, kurie, kaip degančios gyvatės, slenka į žemumas, sunaikindamos miškus ir kaimus.

Iš vokiečių kalbos vertė

L. Kvečas

Didelis kalakutas veitui perkant bet ką už \$100 ir daugiau.

SUKAKTUVIŲ Proga Išpardavimas

Televizijų, Stereo Patefonų, Radio

21 c. T.V. kaip ant paveikslu	\$99.50
21 c. T.V. Stalinė už	\$88.00
21 c. T.V. kitokios mados	
kabinetinė	\$98.50
17 c. T.V. Portable panešama	\$87.00
17 c. Philco	\$119.50
Automatiška Stereo Hi Fi stalinis	\$49.50
Automatiškas Stereo Hi Fi kabinete	\$99.50
AM ir FM Radio aparatai	\$37.50
120 Basų Piano akordeonai	\$150.00
Elektriniai Vargonėliai, kiekvienas gali groti, gražus tonas, Hohner	\$77.00
Panešamos siuvamos mašinos	\$55.00

Dėl sutaisymo jūsų televizijos telefonuokite

Calumet 5-7237

LENGVI IŠSIMOKĖJIMAI

BUDRIK FURNITURE

3241 So. Halsted Street

Atdara pirmadienį ir ketvirtadienį iki 9 val. vakaro.
Sekmadieniais atdara 11—5.

Budriko radio valanda sekmadieniais nuo 2:15 iki 3 val. po pietų iš WHFC radio stoties 1450 kil.

PRALINKSMINKITE SAVO ARTIMUOSIUS KALEDOMS IR NAUJIEMS METAMS
Kad siuntinys pasiektų artimuosius šventėms, jį reikia išsiųsti neafidoliant
PASINAUDOK PATIKIMU, KRUOPŠČIU IR GREITU MŪSŲ FIRMOS PATARNAVIMU
GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., INC.

Licensed by INTOURIST

SIUNTINIAI SIUNČIAM I SOVIETŲ RUSIJĄ

LIETUVA, UKRAINA, BALTGUDIJA, LATVIJA, ESTIJA, IR KITAS RĖSPUBLIKAS.

135 WEST 14th STREET
NEW YORK 11, N. Y.
Tel.: CHelsea 3-2583

141 Second Avenue
NEW YORK CITY
Tel. GRamercy 5-7430

332 Fillmore Ave.
BUFFALO 6, N. Y.
Tel. TL 1-1461

1855 West 47th St.
CHICAGO 9, ILL.
FRontier 6-6755

Mūsų didžiulė firma turėdama tūkstančius patenkintų klientų 100% garantuoja pristatymą. Kiekvienas siuntinys išsiunčiamas laike 48 valandų ir adresatą pasiekia per 6-7 savaites (oro paštu laike 7-12 dienų). Istaigose yra pirmos rūšies didelis pasirinkimas įvairių prekių. Reikalaukite mūsų nemokamų katalogų, kuriuose rasite informaciją apie naujas muitų normas ir patarnavimus.

39 Raymond Plaza W.
NEWARK, N. J.
Tel. MArket 2-2877

359 West Broadway
SO. BOSTON 27, MASS.
Tel. AN 8-5040.

MŪSŲ SKYRIAI

132 Franklin Ave.
HARTFORD, CONN.
Tel. CHapel 6-4724

11339 Jos. Campau
DETROIT 12, MICH.
Tel. TOWnsend 9-3980

3216 Sunset Blvd.
LOS ANGELES 26, CALIF.
Tel. NOrmandy 5-9887

Tik vyriausioji istaiga
atdara kasdien nuo 9-6;
Sekmadieniais nuo 9-4.

900 Literary Road
CLEVELAND 13, OHIO
Tel. TOWer 1-1461

632 W. Girard Ave.
PHILADELPHIA 23, PA.
Tel. WALnut 4-8878

217 Hennepin Ave.
MINNEAPOLIS, MINN.
Tel. FEderal 2-4908

DR. ANNA BALIUNAS

AKIU, AUSU, NOSIES ir GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
6322 SO. WESTERN AVENUE
Valandos: kasdien nuo 10 ligi 12 val. iš ryto ir nuo 7 ligi 9 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 10 ligi 1 val. Treč. uždaryta. Kitu laiku susitarus
Ofiso telef.: PROspect 8-3229
Rezid. telef.: WAibrook 5-5076

Tel.: PROspect 8-1717

DR. S. BIEZIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8 tikrai antradieniais ir penktadieniais. Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

DR. C. K. BOBELIS

Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel.: PROspect 6-1795
2300 W. 51st St., Chicago, Ill.
Oakley Medical Arts Bldg.
arba
434 Algona Ave., Elgin, Illinois
Tel.: OWens 5-0533
Valandos pagal susitarimą.

DR. PETER BRAZIS

PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisas: HEMlock 4-5849
Rezidencija: HEMlock 4-2324
OFISO VALANDOS:
Pirmad., Ketvirt. ir Penktadieni nuo 1-4 ir 7-9, Antrad. nuo 1-5, Trečiad. ir Šeštadieni tikrai susitarus.

DR. JONAS G. BYLA-BYLAITIS

Nervų-Smegėnų Ligos. Chirurgija
OAKLEY MEDICAL BLDG.
2300 W. 51st St.
Valandos: Šeštadien. susitarus, skambinti TIK Pirmad., Antrad., Ketvirt., Penkt. TIK nuo 2-4 ir 6-8 vak.:
PR 6-1795, Rez. TRemont 9-5890

Ofiso telef.: VIRginia 7-0036
Rezidencijos: BEEverly 8-8244

DR. T. DUNDULIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Akušerija ir moterų ligos.
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
Nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 2 iki 4 po pietų. Trečiadieni pagal sutartį.
Tel. ofiso: HE 4-1414; rez.: RE 7-6867

DR. BR. GAIŽIUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Valandos: 1-3 ir 6-8 val. po pietų kasdien. Šeštadieniais 1-4 val. p. p. Trečiadieniais uždaryta.

DR. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63rd STREET
Ofiso val.: kasdien nuo 1-4 po pietų ir 6-8 vakaro.
Trečiad. ir šeštad. uždaryta.
Ofiso tel.: PORTsmouth 7-6000
Rezid. telef.: GARDens 3-7278

GRovehill 6-1595

Dr. Aldona A. Juska

AKIU LIGŲ SPECIALISTĖ
IR PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą, Išskyrus trečiadienius ir šeštadienius.
2422 W. MARQUETTE ROAD

Ofiso ir buto tel. OLYmpic 2-1381

DR. E. V. KAUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Kasdien 10-12 ir 4-7 Treč. ir šeštadienį tik 10-12.

Tel.: Ofiso ir buto OLYmpic 2-4159

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th St., Cicero, Ill.
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vakaro. Trečiadieniais uždaryta. Šeštadieniais 12-4 val.

Ofiso telefonas: LAyette 3-3210
Jei neatsiliepiate šaukite KEDzie 3-2868

Dr. Emily V. KRUKAS

GYDYTOJA IR CHIRURGE
4146 SO. ARCHER AVENUE
Val.: kasdien po pietų nuo 12-3:00 Daily afternoons.
Vakarais: pirmad., antrad., ketv nuo 6-9. Trečiadieniais tik susitarus.

Tel. ofiso: HE 4-1202; rez. PR 6-4732

DR. A. MACIŪNAS

CHIRURGAS
2454 W. 71st St. (71st ir Campbell)
Val.: pirmad. ir ketvirtad. 1-4 popiet, antrad. ir penktad. 5-8 val. vak.

"NAUJIENOSE" gali rašyti kiekvienas ir apie viską.

Ofiso tel.: HE 4-1318 arba RE 7-9700
Rezidencijos: PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
Priėmimo val.: nuo 9-11 val. ryto ir nuo 4-8 val. po pietų. Šeštad. nuo 9:00-2:00 p. p.
Trečiadieniais uždaryta.

Ofiso telef.: CLiffside 4-2896
Rez. telef. WAIBrook 5-3099

DR. P. STRIMAITIS

Bendra praktika ir chirurgija specialiai
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 WEST 47th STREET
(kampas 47th ir S. Hermitage Ave.)
Ofiso val.: nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 val. v.
Šeštadieniais nuo 2 iki 6 val. v., Išskiriant sekmadienius.

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ LIGŲ
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PROspect 8-1223 arba TR 3-5577
OFISO val.: pirmad. 7-9 val. vakaro, antrad., trečiad. ir penktad. 6-9 v. v. šeštadieniais 2-4 val. po pietų.

DR. V. P. TUMASONIS

CHIRURGAS
2458 WEST 71 STREET
Ofiso telef.: HEMlock 4-2123
Rezid. telef.: GIBson 8-6195
Atostogose iki š. m. rugpjūčio 1 d.

DR. V. VILEIŠIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 West 31st STREET
(kampas Halsted ir 31-os gatvės)
Priėmimo valandos: kasdien 1-4 p. p. ir 6-8 val. vak. Šeštadieniais 1-4 p. p. Trečiad. ir sekmadieniais uždaryta

P. ŠILEIKIS, O. P.

ORTHOPEDESA-PROTEZISTA
Aparatai - Protezai, Med. Bandažai, Speciali pagalba Kojoms (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB
2850 West 63rd St., Chicago 29, Ill
Tel.: PROspect 6-5084

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI**Dr. Ant. Rudokas, Opt.**

4455 SO. CALIFORNIA YA 7-7381
Tikrina akis ir pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus.
Valandos: 10 ryto iki 8 val. (trečiad. uždaryta), šeštad. 10 ryto iki 2 p. p.

Dr. Kazimieras MICHEL

Optometristas-Orthoptistas
Gydo nusilpusias ir nervuotas akis. Egzaminuoja akis ir pritaiko akinius. Išgydo kreivas akis be operacijos. Įdeda netikrą - artifiціальę aki pagal sveiką. Tikrina klausą ir pagelbsti negirdintiems. Praktikuoja 39 metų. Kalba lietuviškai.
4654 So. Ashland Ave. YA 7-6616.

DR. G. SERNER

LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas
Tel.: YAards 7-1829
Pritaiko Akinius Kreivas Akis Ištaiso.

Ofisas ir Akinių Dirbtuvė
756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8. Treč. uždaryta. Penkt. ir šešt. 10-2 val. po pietų. Arba pagal susitarimą.

CHICAGOS ŠVARIASIAUSIAUS IR MODERNISKIAUSIAUS DARŽAS

BUČODARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

PERKRAUSTYMAI MOVING

Leidimai - Pilna apdrauda
ZEMA KAINA
R. ŠERENAS
2047 W. 67th Pl. WAIBrook 5-8063

REMKITE TUOS BIZNIERIUS,
KURIE ČARSINASI
"NAUJIENOSE"

MARSZALIK & SONS

Phillips 66 Range & Furnace Oil.
Prompt material deliveries.
RESIDENTIAL - COMMERCIAL
INSTITUTIONAL.
2519 W. 47th Street.
LA 3-0363

JOUSMA FUEL & BUILDING MATERIAL

Ready mixed concrete.
Highest quality range & furnace oil.
Radio dispatched trucks.
We give TOP value stamps.
For prompt service call PO 7-8370
5903 S. ARCHER AVE.
(Corner Archer & Central).

BEAUTIFUL BUILT - IN CLOCKS

EASY INSTALLATION
... DO IT - YOURSELF

Precision built, accurate, smartly - styled World famous, fully guaranteed, self-starting movement with sweep second hand. Face 11 inches in diameter. Available in genuine brass or in black finish. Full installation instructions included. Specify style and finish.

Shipped post - paid - insured.
Inclose check or money order.
\$12.95. F. E. Tax included.
Box No. 96, Dept. A. F.
CRIPE TOOL MFG. CO.
OWOSSO, MICH.

KEATING Rx LABORATORIJAI

Naujas savininkas vadovauja
6239 S. Kedzie
Pilnas receptų išpildymas. Reikmenys ligojoni kambariui. Veltui pristatymas. Dėl skubaus pataravimo kreiptis
HEMlock 4-1607

LAWN LANES

Ample free parking
16 BRUNSWICK FULLY AUTOMATIC LANES
Cocktail Lounge & Service Bar - Snack Shop - Supervised playroom - free instruction. Womens open & league bowling. Ladies bowling schools forming to bowl at 9 A. M. - 1 P. M. or 5 P. M. on the day of your choice.
6750 S. Pulaski. - LU 2-2525.

DIANE'S SELF-SERVICE PRODUCE FARM

8756 S. Stony Island Ave.
We Deliver - RE 4-8863
\$1.00 Minimum Order
Open 24 hours Daily
FRESH DAILY
FRUIT... VEGETABLES
THE FRESHEST
IN CHICAGO'S SOUTH SIDE

SLOAN'S DEPARTMENT STORE
MOKINIŲ DRABUŽIŲ CENTRAS
Pilnas pasirinkimas vyriškų, moteriškų ir vaikams rūbų. duoda visai Jūsų šeimai galimybę gražiai pasipuošti už žemiausias kainas. Kalbam lietuviškai
7042 SO. WESTERN AVE.
Phone: PROspect 8-9210

MC NICOLAS PLBG. CO.
Plumbing Contractors.
Specializing in Remodeling, Hot Water Heaters - Flood Control.
Licensed - Bonded - Insured.
All work fully guaranteed
Residential - Commercial - Institutional.
6900 S. KEDVALE. LU 5-9066.

BEST BUY LIQUORS
Imported & Domestic
Name brand
WINES - LIQUORS - BEERS
at cut rate prices.
Catering to church & social affairs.
We invite commercial accounts
2857 W. 63rd St. - PR 8-9185

OLGA'S BEAUTY CRAFT
Hi neighbor lets get acquainted special Tues. & Wed.
Personal hair styled
lasting permanent waves.
\$7.50
why pay more complete.
3512 W. 63rd PR 6-8045

Berg Moving and Appliance Delivery
Express and Van Service
5521 So. ASHLAND
PR 7-8577.

9 - NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
- SATURDAY, NOVEMBER 12, 1960

BONAT COLD WAVE

complete \$5.95 up

with Shamos - Hi style,
Cut and Spray

No appt. needed

CHARM BEAUTY NOOK

1702 W. 47th Street

Phone YA 7-3575

Open Thurs. & Friday Evenings

D & C Appliance Co.

TV - RADIO - ANTENAS
Washers and Dryers
Repair & Service

Wringer Type and Automatic.
Most makes & models.

Also Vacuum Cleaners and Small Appliances

6844 S. Racine Ave.

VI 6-4981

NOW OPEN S AND S CYCLE SHOP REPAIRS

3514 W. 111th St. - 1933 W. 127th St.
Chicago, Ill. Blue Island, Ill.

Featuring Ranger Bicycles new and used.

Free pick up & delivery on all makes of Bike.
Call GARDner 2-8976.

DAŽŲ SPARDAVIMAS

Galonas \$1.00 pigiau visų rūšių dažų namų dažymui iš vidaus ir iš lauko.
Dutch Boy - Glidden - Pratt - Lambert - Beny Moore - Satin Luminall - Staley Etc.
6323 S. Ashland Ave.
Veltui pristatymas. RE 7-3746.
Klauskite Mr. S. Lasuraitis

INVESTAVIMAS ATEIČIAI

Pirkite Calvary Temple Bonds
PO 6% PALŪKANŲ

\$1,000, \$500, \$250 ir \$100 Bonai

Igis pilną vertę

'62, '63 ir '64

Prašykite veltui brošiūros.

Rev. Jack West Dept. A. F.
501 S. Broadway Springfield, Mo.

Prašau rašyti angliškai.

W. C. WADDELL COAL & OIL CO.

Geros rūšies anglis ir pečiama alyva. Jei reikalingas greitas pataravimas, skambinkite B. Černiauskui, VI 6-7670,
Kalbame lietuviškai.
8531 So. HALSTED ST.

MARQUETTE**PHOTO SUPPLY**

Gifts for camera Fous.
Authorized Dealer for
Kodak, Ansco, Leica, Bolex,
Revere and Bell & Howell.

3314 W. 63rd St.

PROspect 6-8998.

DAVENPORT PUBLIC DENTAL LABORATORY

garantuoja greitą ir gerą dantų plėkštelių (protezų) pataisymą bei atnaujinimą. Kreipkitės į savininką bei vedėją
Mr. George Farich
528 Brady
Davenport, Iowa. Telefonas 3-8410

PARDUODAMA 5,000 AKRŲ
nuosavos ir 6,000 akrų išnuomos žemės. Kaina - 1 akras \$100, imokėti 12%, o likutį reikia išmokėti per 10 metų.

Prašykite brošiūros Dept. A. F.
PEACEFUL VALLEY REALTORS
518 S. Scottsdale Rd.
Scottsdale, Arizona.

QUEEN RECREATION
Air conditioned Coctail Lounge
Ample free parking.
Free instruction by experts.
Openings now for mens & womens league bowling.
6236 S. ASHLAND
PR 8-9800.

SATYRINĖS NOVELĖS

APIE MICHAILĄ ZOŠČENKĄ IR JO KŪRYBĄ

Carų Rusijos rusų literatūros didieji rašytojai kėlė aikštėn ir smerkė rusų visuomenės negeroves. Šių negerovių buvo ypač pabrėžiamos dvi: viena, kurią Gorkis vadino aziatybe (azijatčina) ir antroji, kurią Gercenas pavadino miesčionyste (miesčanstvo.) "Azijatčinai" būdinga: žiaurumas ir despotizmas, atitinką laukiniškai tamsios ordos pagyruoniškų chanų išdidumą, grubia jėga pagrįsta. "Miesčantsvo" yra smulkiųjų, grubiai išdidžių žmogiškųjų, garbėtroškų ir savanaudžių, pavydulingų nuosavybininkų proto ir dvasios menkysta.

Rusų rašytojai Gogolis, Gorkis, Saltykovas, Čechovas smerkė carų Rusijos rusų aziatybę ir miesčionystę, išryškindami ir išjuokdami Čičikovus, Sobakevičius, unterius Prišibajevus, "žmogų futliare".

Kas vyko, tiksliau sakant, buvo įvykdyta rusų visuomenėje po leninio perversmo?

Sobakevičiai, Čičikovi, Gorodničiai buvo likviduoti. Švietisioji, pažangioji inteligentija išbėgiojo — emigravo į užsienius, o gorodničių ir žmonių futliare pareigos atiteko juodųjų apacių "revoliucionieriams": tamsus rusas muzikas tapo kolchozo pirmininku, skerdžius — teisėju, namų sargas — banko valdytoju, kalvis — fabriko direktorium, vežikas — transporto komisaru.

Michailas Zoščenko yra senųjų didžiųjų rusų rašytojų Gogolio, Gorkio, Čechovo rašytojiškų tradicijų tęsėjas, bet jau subolševikintos ir susovietintos rusų visuomenės gyvenimo temomis. Visi jo personažai kalba kažkuriuo ypatingu žargonu, bolševikiškus terminus ir knyginius žodžius bei posakius vartodami netinkamose vietose ir netiksliu prasme. Zoščenkos personažai sukelia skaitytojui nesulaikomai nuosirdų juoką, o betgi jie nėra kažkurie nauji rusų visuomenės tipai — jie yra, kaip ir turi būti, tipingi priešbolševikinės gadynės "azijatčinos" ir "miesčanstvos" paveldėtojai, tiktai "azijatčina" čia jau raudona, o "miesčionių" dvasinė menkysta ir kvailybė nepalyginamai primityvesnės, negu Čičikovų. Sovietijoje betgi ir juoktis galima tiktai bolševikų partijai leidus. Zoščenkos satyra bolševikų režimui pasirodė pavojinga dėl to, kad skaitytojai, nuosirdžiai ir nesulaikomai juokdamiesi iš grubumo, bukaprotybės ir niekšybės Zoščenkos tipų, negalėjo suabejoti, kad šie tipai neatitiktų sovietiško gyvenimo tikrovę. Be to Zoščenkos kūryba versta verčia skaitytoją savęs klausti, kodėl apgaulė, melas, niekšybė tarpte tarpsta sovietiškoje dirvoje.

M. Zoščenko parodo ir įrodo, kad ir po 20-30 metų sovietiškoji visuomenė tebegimdo proto nedakepėlius, kad nepajėgiama pašalinti iš gyvenimo niekšingo savanaudiškumo ir klastingumo. O tatai reiškia, kad bolševizmas negali ištiesinti visuomenės — atvesti ją į tiesos, dorovės ir grožio būtį. Atvirkščiai — pati bolševikų partija ir valdžia yra ryškiausi "azijatčinos" paveldėtojai ir reiškėjai. Jei Stalinas tiktai iš Kremliaus "azijatčiną" skleidė, tai Chruščiovas jau skraido ir bolševikui būdingu melu, klasta, ordos chano išdidumu bei įžulumu ir ruso-muziko grubumu proklamuoja kruvinąją "azijatčiną" visame pasaulyje.

Michailas Michailovičius Zoščenko mirė 1958 metų liepos 22 dieną. Jisai buvo gimęs Poltavos mieste dailininko-kelivio šeimoje. Mokėsi Peterburgo universiteto teisių fakultete. Nuo 1915 metų dalyvavo Pirmam Pasauliniam kare. Buvo sužeistas ir apnuodintas dujomis. Po spalio revoliucijos tarnavo sovietų pasienio karo daliniuose, buvo pilietinio karo frontuose. Vėliau tarnavo sovietų įstaigose. M. Zoščenkai mirus, New Yorke leidžiamas rusų laikraštis "Naujasis rusų žodis" taip apie jį yra parašęs:

"Velionis, vienas ryškiausiųjų, savitų ir talentingųjų rusų literatūros atstovų, buvo pagrindinė auka Ždanovo, kuriam 1946 metais Stalinas įsakė įvykdyti didįjį literatūros valymą. Oficialųjį šio žygio pagrindą sudarė Zoščenkos apsakymas apie bezdžionę, kuriame Stalinas ir Ždanovas rado "sovietų tikrovės iškraipymą".

Taigi, "azijatčina" ir niekšybė pasireiškė taip, kaip privalu pagal partinę liniją.

Iš rusų kalbos vertė JONAS VALAITIS

IŠ M. ZOŠČENKOS ANKSTYVOSIOS KŪRYBOS

Turiu aš brangų bičiulį Semioną Semionovičių Kūročkina. Puikiausias šitasai žmogus, linksmuolis, šnekutis, pasakorius.

Iš profesijos jisai nei tatai būtų šaltkalvis, nei mechanikas, o, gal būtų, raidžių rinkėjas — nėra man tiksliai žinoma. Apie savo amatą jisai nemėgo pasakoti, o buvo regimai linkęs ir sužavėtas žemės ūkiu ir daržininkyste.

Būdavo, pas mus Gavanėje (Uoste — Peterburgo Vosyžiaus Salos vakarinis pakraštys) dienų dienas darže rausiasi.

čia, įsivaizduokite, bulvę į aštuonias dalis piausto ir taip sodina, čia į keturias dalis, čia visą sveiką, čia lupenas sodina. Ir paskui laisto įvairiu vandeniu: upės, stovinčiu, su kurios nors bjaurybės priemaiša. Keistuolis žmogus! Vis tikėjosi iš neįprastinių savo mėginimų rezultatų. Bet tiktai niekų tesusilaukdavo. Rudenį ėmė bulves kasti — vištom, devaži, juokai — smulku-tės, mažutės, žirniai...

Juokdavosi tuomet iš jo.

Na bet ne šiame reikalas. Buvo jis, aplamai, įdomus žmogus, o svarbiausia — mokėjo linksmy istorijų papasakoti.

Būdavo naktį sueina pas jį iš visų daržų būdėtojai, o jisai sukurs laužą ir pradės visa ko atsiminti. Ir visa kuo jis juoką sukeldavo. Kartais istorija būdavo tokia jaudinanti — verkėti reikėtų, o liaudis springsta juoku, taip komiškai jisai mokėdavo pasakoti.

Taip. Blogas budėjimas prie jo buvo. Kitą kartą rytą žiūrėk: iš vieno daržo du maišus bulvių nudžiovė, kitame turnepšą nukasė...

O pasakojo jis įdomiai. Aš jau nebeatsiminsiu visų jo pasakojimų. Čia ir apie karą ir didžiųjų kunigaikščių visokias istorijėles. Ir apie popą Semioną. Ir apie tai, kaip vienas muzikas į buvusį carą panašus buvo ir kas iš to nutiko. Ir apie buvusį vieną namų savininką. Kaip šio namų savininko ašotį rekvizavo, o jis, įsiliepsnojęs, iškilmingai prisiekė: vadinasi, nesiskusiu ir plaukų nesikirpsiu iki komuna neprasmegs į taratarus... Ir kaip jis, plaukais apsiželdinęs, daugiau nei keturis metus visų pajuokai gyveno, o paskui, penktais metais, tatai yra ne po metu, pyragaičių su kremu be saiko prisivalgė ir dėl nevirškinimo pasimirė.

Ne! Nejmanoma visa ko prisiminti. Na, o kai kuriuos pasakojimus aš užrašiau.

PASAKOJIMAS APIE TAI, KAIP SEMIONAS SEMIONOVIČIUS KŪROČKINAS DIRBO PAS BARONĄ NEKŠĄ

Aš, maniejį broliuziai, niekadoms nemėgau baronų ir grafių, bet savo gyvenime aš vis dėlto sutikau vieną meilingą baronėlį. Ašenai ir dabar, kai jį prisimenu, tai juokiuos, tarsi, man pažastis kas kutentų.

Pavardė tatai jo vokiška, bet buvo jis visais galais rusas. Ir netgi muzikus mylėjo.

O aš pas jį nuvažiauvau į dvarą į Orlo guberniją. Ir ne vienas aš, mūsų trejetas nuvažiauvome — specų — vandenteikinių: aš, Vasilijus Tarasevičius, ir dar meistriukas, vaikelis Vaska.

Atvažiauvome. Darbų matom už kapeiką — vamzdžius praveisti sodu. Tiek tatai iš viso. Trims su ranka ant širdies ir veikti nėra ko. O sutarta mėnesiui.

Tegu jau. Dirbam. Valgis neblogas, puikus. Oras ir viskas tatai — aplamai gyvoji palaima. Bet praėjo tiktai trys dienos ir pradėjom mes tarpusavy piktauti ir burnoti. Kas tatai? Nesitraukia nuo mūsų baronas nei per žingsnį. Rytą mes į darbą — baronas čia. Mes į šalį — ir baronas į šalį. Vaikščioja smulkiais žingsniukais alėjukėmis ir gėles uosto.

Gerai. Mes į virtuvę — ir baronas paskui mus. Mes užstalen — ir jis sėdasi. Ir sėdi, tarsi, kiškis. Ir į mus žiūri.

— Tfu, galvojam, kad jam musė į burną! Nejaugi nepasitiki ir seka, kad švininį vamzdį iš jo nenudžiautume?

Štai kartą mes išėjom į darbą, o Vasilijus Tarasevičius man pamerkė ir staiga eina prie barono. O jojo rankose kastuvas.

Stoja jis prie barono krūtine prie krūtines ir sako:

— Labas. Visu kuo, sako, mes patenkinti ir be galo jums dėkingi, ir viskas aplink čia mums patinka. Ir darbų už kapeiką, bet, sako, jei jūs nepasitikėjimo turite ir mums kontrolę laikyt švininių vamzdžių prasme, tai mes prie šio nepripratę. Kartą — sutarta — išpildysim. O jums nėra ko užpakaliu vaikščioti ir gėliukes uostyti.

Pasakė — ir kastuvą kairėn metė, vadinasi, pasilikit laimingai, atsisveikinu.

Žiūrim — baronas iš karto subliūško, paliesėjo, sumirksėjo ir tyliu bosu sako::

— Ką jūs, sako, broliuziai! Negi aš ką? Aš nieko. Na, ar aš kontrolę laikau? Ne, sako, tiesiog sako, jaučiuos aš jūsų draugijoje didvyriškai. Man, sako, ir apetitas atsiranda, ir miegas, ir budrumas. Jūs, sako, jau leiskite man aplink jus būti... Jau nepykstaukit.

Mes, žinoma, pasijuokėm.

— Tegu, sakom. Jeigu iš šio atžvilgio — tegu būnie. Jūsų ūkiškas reikalas.

O nuo šios dienos ir nuėjo viskas kalnan, ir staigiau. Savo galvai mes sutikimą davėm.

Rytą, vos atsikėlė, akis jie prasikrapštė — pasirodo mūsų baronas.

— Ar ne laikas, sako, broliželiai? Labas.
Ir patsai nekantraudamas savo rankutes trina. Ir skubėt skatina.

Išgeriam arbatos, išeinam į darbą — baronas jaučia. Interesuojas darbo eiga. Ir vis niekniekiais. Tikta kludo.

Padirbėsime — prašom, piliečiai, valgyti. Sėskitės. Driskite. Būkit kaip namie. Valgis žavėtinias. Ir viskas pasnikiška — kopūstai, ar čia lapša. Ir viskas mėsiška.

Na, ir baronas, žinoma, čia pat painiojas.

— Valgykit, sako, brangieji bičiuliai. Man, sako, patinka, kai amatininkai muzikėliai valgo. Dėl to, sako, man apetitas atsiranda ir miegas.

Išsiziūrės į mus, kai mes liuobiam, ir liepia sau paruošti. Pradedą valgyti su mumis. Bet kur jam su mumis? Seneliukas įsiai švelnus liguistas, sriūbtels iš šaukšto, būtinai nusiplieskys, sukrenkšės, ir paskui kvėpuoja, lyg varlė. Žiūrėt į jį nepatogu.

Pavalgėm. Gerai. Teikitės žolėn gultis. O baronas čia pat. Rūpinasi stipena.

— Gulk, sako, vyrel, po vyšniom.

Na, gulsim, — mums kas?

— Kvėpuok, sako, pilna burna ir iškvėpk pagedusį orą. Šitaip, sako, naudinga pagal higieną.

Ir patsai gula angštiekninkas ir kvėpuoja burna.

Ach, tegu jam į burną musė!

Na, ir mes pradėsime dėl juoko kvėpuot. Kvėpuojam. Pilna burna biauross vabzdienos prisitelks. Paspispaudom, paskui pasijuokiam ir gult.

Pabudom — maudytis, piliečiai. Prie tvenkinio teikitės. Nori nenori — lysk, lysk.

Mes maudomės, o baronas čia pat prie kranto pliauškina si ir iš laimės kvatoja.

Ir štai mes šiuo būdu pragyvenom dvi savaites. Ir išputom mes, kaip kuiliai. Vaikštom riebūs, nuobodžiaujam ir dirbti negalim. O baronas linksmas ir patenkintas.

Iš pradžių ir mums linksma buvo. Vadinasi, šit kurių rojus vietą radome. Viskas buvo juokinga ir neįprasta. Na, o paskui nusibodo. Ir tiek nusibodo — kvėpuot nėra ku, iki kraštų prisipildė. Skaitom dienas, kada pabaigsim.

O čia baronas paskutinę madą sugalvojo: liepia vakare smulkiais žingsniais alejomis vaikščioti. Vaikščiojam mes alejomis, tarsi, arkliai, ir išeiti negalim — užsigauna.

Mums tatau dar nieko — na vaikštom ir vaikštom, o štai mūsų meisteriokas vos neverkia. Vaikelis nedidelis, šešiolikametis, jam nenaudėliui dar riuškomis žaisti, o, čia, atleiskit išsireikškimą, alejomis vaikščiock.

Ir, žinoma, prieita prie kraštų. Būdavo vaikėzas, kai pamatys baroną, tai visais dantimis ims griežti.

— Aš, sako, jam, senam šungalviui, parodysiu. Aš, sako, jam į drapo kelines prikoneveiksiau.

Ir, iš tiesų, meisteriokas ėmė baronui pokštauti. Čia gėlių lyse ištryps, čia į verandą varlių prileis, čia priešais barono langus į krūmus atsitūps. Nors verk...

Regim — negali taip tęstis.

Darbą mes greičiau spustelėjom, per tris dienas pabaigėm ir pareiškiam:

— Pabaigėm. Iš jūs priklausom.

O baronas vos neverkia.

— Pasilikit, sako, balandėliai. Man, sako, reikia dar vamzdžių kloti. O meisteriokas tegu pokštauja — aš pakentėsiu.

— Ne, — sakom, pašvilpk.

— Na, sako, tuomet sekančią vasarą atvažiuokite. Štai jums rankpinigiai.

Rankpinigius mes paėmėm, pavalgėm, pagulėjom saloj, susirinkom mantą ir pajudėjom. Išvažiuom. Iki pasimatymo. Pasilikit laimingas. Nenuobodžiaukit.

Ir štai mes važiuojame traukinyje ir iki pat Maskvos apie baroną porinam, prisimenam, ir iš Vaskos tyčiojamės. O prie pat Maskvos Vaska mums sako:

— Jūs, sako, iš manęs nesijuokit. Aš, sako, velnią senį vis dėl to prigriebiau. Aš, sako, jam įkirpau...

— Ir ką tu? — klausiam.

— Dievaži. Aš, sako, pat atsisveikinimui į jojo arklidę įlindau ir trims arkliais uodegas nukirpau.

Ach, musė jam į burną!

Na, patampėm mes Vaską už kudlų, o patiems juokas. Šiuo dalykas ir pasibaigė.

O, gali būt, Vaska ir pamelavo, kalės katinas. Gal jis iš išdidumo pasakė. Tatai nėra žinoma.

Tikta sekančią vasarą pas baroną nenuvažiuom.

(Bus daugiau)

Kovingiausia centr. Amerikos aukų tautelė

Pirmos žinios iš Amazonės raisto

Skaitytojai bus girdėję apie aukų tautelę centrinėje Amerikoje, gyvenančią Amazonės upyno aukštumose prie paties ekvatoriaus (pusiaujo), Ekvadoro valstybėje, kuri yra tarp Kolombijos, Peru ir Pacifiko vandenyno. Aukai (Aucas) gyvena tarp dviejų didokų upių — Nusino ir Villano, kurios susibėga į Curaray upę beveik toje pačioje vietoje. Aukai yra tikriausiai pasakius buvo, viena karingiausių genčių. Būdami tikriausiai girių žmonės ir puikiai mokėdami valdyti ietį ir nuodingas strėles, jie iš pasaulio puolė į jų žemę koją įkėlusį ne tik paklydusį svetimšalį keliauninką, turistą, tyrinėtoją, bet ir savo valstybės valdininkus, Shell Oil kompanijos darbininkus, bandžiusius per aukų teritoriją kelią ar telefono liniją išvesti, ar žibalo versmių ieškoti. Laikydamosi humaniškumo, valdžia stengėsi su jais elgtis kuo mandagiausia. Įstatymais yra uždrausta neštis bet kokį ginklą į aukų teritoriją. Jei tavo aukas nudės, tavo tokia dalia, bet auką mušti nevalia.

Norėdami prijaukinti aukus, valdžia, kompanijos ir misionieriai pradėjo jiems iš lėktuvų mėtyti visokias dovanas ir reikmenis. Nieko negelbėjo. Vadinami "miškinėmis bitėmis", aukai į praskrendančius lėktuvus iš lankų šaudė ir ietimis svaidė.

Prieš penketą metų penki amerikiečiai misionieriai pasiryžo prisijaukinti aukus, jų teritorijos pasienio paupyje pasistatė palapinę ir iš čia ėmė aukams visokias dovanėles dailinti. Vieną dieną visi penki buvo rasti aukų ietimis subadyti. Taigi, visos vyrų pastangos susipažinti su aukais nuėjo niekais. Bet nuo šios vietos reikalą pasiėmė moterys. Ne be reikalo yra sakoma, jog velnias moterį siunčia, kur pats ko nepadaro. Žuvusių misionierių žmonos ir seserys pasiryžo savo žuvusių vyrų misiją perimti ir tęsti.

Moterys pralaužė kelią

Apie pirmuosius šių moterų kontaktus su aukais jau yra nemažai rašyta, — kaip joms pavyko prisijaukinti vieną kitą jauną aukų vaiką, savo misijų postuose apmokyti ir paleisti namo pas savuosius. Tai buvo pirmos betarpiškos žinios, kurios pasiekė aukus. Patys iš savo vaikų jie išgirdo, kad ne visi "anapus" yra velniai, ir suėjo į pirmąsias pažintis.

Viena tokių aukų vaikų buvo jauna mergaitė, Dajuma, tėvo Tyaento ir motinos Akavos dukterė, kuri apie dešimties metų amžiaus begelbėdama savo gyvybę nuo aukų tarpusavio žudynių, pabėgo už Aukas teritorijos gyvenusio į kvečua (Quechua) indėno, jau šiek tiek civilizuoto Don Carlos Sevilos haciendą (farmą), kur

sunkiai dirbdama išgyveno 8 metus ir per tą laiką suėjo su tomis misionierių moterimis. Viena tų misionierių moterų buvo nužudytosio brolio Nate sesuo, Rachele, kuri pasiėmusi Dajumą globoti, išsikvietė kitą moterį, Ethel Emily Wallis, ir iš Dajumos pramokusi aukas kalbos, pasiekė to, kad Dajumos dėka joms pavyko suėiti į pažintis ir draugiškus santykius su tais pačiais žmonėmis, kurie prieš keletą metų nužudė jų vyrus ir brolius.

Bet šiuo atveju įdomus ne tų moterų biblijos dėstymas, bet kai kurie laukinių žmonių gyvenimo aspektai. Vienu žodžiu galima suglaustai pasakyti, jog "rojų pavertė pragaru ne supykęs dievas Jahve, o pats to rojus gyventojas — žmogus...

Raistas, kur homo homini lupus est

Aukų teritorija yra palaiminta įvairiausia tropikų augmenija, vaisiais, geriausia žuvinimi daugybėje upių upelių ir įvairiais žvėreliais, ypač "skanionimis" beždžionėmis. Patys aukai sveikos, tvirtos ir gražios sudėties žmonės — gyvenk ir norėk. Nei namų, nei drabužių reikia, — taigi gyvenimas ir pragyvenimas kaip tikriausiasiam rojus darže. O tik pažūrėkite, į kokį pragarą jį patys aukus pavertė!

Kai Rachele ir Ehtele tiek pramoko aukiškai kalbėti, jog galėjo suprasti Dajumos kalbą ir Dajuma pradėjo atsiminti haciendoje jau pamirštą savo ankstybą jaunystę, štai ką ji pirmą kartą pasakojo:

Aš gimiau prie Žuvų upės. Paskiau mes gyvenomė prie Palmų upės. Tolumoje aiškiai matėme aukštus mėlynus kalnus. Mano didysis brolis buvo Vavae. Mano tėvas buvo Tyaento, mano motina Akavo. Mano mažasis broliukas Nampa buvo dar kūdikis. Mano sesuo Oba buvo dar mažesnė. Mano didžioji sesuo buvo Onaenga, kita sesuo buvo Gimari. Mano motina turėjo daug giminių. Mano dėdės buvo du, Vamoni ir Gikita. Moipa ir Itaka buvo negerai. Bėgdami ir slapstydami mes nukeliavome paupiu toli, toli. Mes plaukėme valtimi. Paskui mes grįžome...

Kokiu laiku jie užpuolė? Jie užpuolė ietimis nakties metu. Mano tėvas nubėgo į upę. Jie iškasė duobę ir jį privertė numirti. Bet tėvas negreit mirė. Aš pati nemačiau. Bet girdėjau, ką jie kalbėjo. Mano giminaitis pasakė: "Aš jį palaidojau".

Augintinis tėvą gyvą palaidojo

Čia Dajuma kalba apie savo tėvo augintinį Moipą ir Itaką, kurie jos tėvą gyvą palaidojo. Ypač Moipa buvo brutalus kraugerys vendėtininkas, kurs sukėlė aukų tarpe tokias žudynes, jog visame upės vingyje nebėdaug aukų beliko gyvų.

(Tęsinys 12-me psl.)

Kovingiausia...

(Tęsinys iš 11 pusl.)

Keršydami už bet kurio savo genties nario mirtį, aukai nužudo ne tik tariamą kaltininką, bet ir jo šeimą. Aukų mirties bausmė daugiausia tai gyvo palaidojimas. Tokio vaikai taip pat gyvi sumetami į bendrą duobę su tėvu arba paliekami džunglėje žūti. O kai pagaudavo gyvą tokį, kurs kitą gyvą palaidojo, tai jį patį kelis kartus pakasdavo ir atkasę ietimis badydavo, kol lavonas supūdavo bėgalabijamas.

Kokių terorų, prietarų ir siaubo yra pilnas girių žmogaus gyvenimas, štai keletas Dajumos pasakojimų:

— Girių velnias išsiurbia mums kraują ir mes mirštam. Galima savo akimis nřatyti, kaip ant kūno atsiranda juodi ir mėlyni taškai... Mano tėvas mirė, kadangi buvo užkeiktas...

Moipa pradėjo žudyti po to, kai jam pavyko ietimis užmušti į Aukas žemę atėjusius kelius svetimšalius. Dajumos tėvas už tai Moipą smerkė ir tai reišė, kad vieną dieną jis už tai turės mirtį nuo Moipos ieties. Tėvas tai žinojo ir kasdien darėsi labiau nusiminęs, o vieną vakarą grįžo iš medžioklės visiškai rezignavęs. Pasirodo, jis pašovęs beždžionę ir ta ilgai nemirusi. "Aš esu užkeiktas. Moipa mane greit nužudys", jis pasakė savo šeimai.

Greit šeimai pritrukus jukos, tėvas Tyaento su dukra Giminari, giminaičiu Umi ir dar dviem išėjo visai nakčiai į girių tų vaisių parnešti. Iš pasalų grupę pasekęs Moipa nakties metu, bemiegant ją užpuolė, vieną užmušė, o tėvą ietimi pervėrė per kojos kelį, įvarė į vandenį ir ištraukęs gyvą pakasė, o grįžęs išžudė dar keletą Onaengos namiškių. Dajuma, motina ir dar kaikas pabėgo. Motiną vėliau uraganas užmušė.

Kur motinos savo vaikus žudo

Maža tetrūko, kad Dajumos neužmušė jos pačios motina. Sykį tėvui tris dienas iš girios su maistu negrįžtant, motina pasakė Dajumai, kuri buvo iš visų vaikų silpniausia: "Jei tėvas iki rytojaus nesugrįš, aš

Galvosūkis Nr. 1

Pradedame rudens-žiemos sezono galvosūkių ciklą. Konkurso sąlygos visiems Naujienų skaitytojams — sprendėjams jau seniai žinomos.

Tarp dviejų uostų A ir B kursuoja du garlaiviai. Juodu išplaukia tuo pat metu ir prasilenkia jūroje 240 km, atstumu nuo uosto A. Bet jie nesustoja uostuose, o tik apsisuka ir vėl plaukia atgal. Antrą kartą juodu prasilenkia 60 km. atstumu nuo uosto B. Rasti atstumą tarp A ir B ir nustatyti garlaivių greičių santykį.

Šį galvosūkį atsiuntė inž. P. Lelis, Toronto, Canada.

Paskutinė pašto antspaudo data 1960 m. lapkričio 27 d.

A.Z.

tave užmušiu. Tu mirsi vijoklių pasmaugta aplink kaklą. Paskui aš tave palaidosiu išpuvusio medžio drevėje". Tai buvo motinos vienintelis išsprendimas, kaip, bėdai užėjus, sumažinti alkanų burnų skaičių.

Visų laimei, tėvas grįžo namo gyvas ir su maistu, ir Dajuma buvo labai laiminga.

Tebebūdama maža, Dajuma girdėdavo pasakojant, kaip aukai įmesdavo mažus vaikus į girių žvėrimis suryti, arba pasmaugdavo vijokliais, arba gyvus palaidodavo.

(Bus daugiau)

APLANKYK TSSR

SPECIALIAI ŽEMOS KAINOS

17-kos dienų EKSKURSIJOMS tiesioginiai įetu į MASKVA

COSMOS GRUPĖS

ISVYKSTA KAS MĖNESI PAVIENIAI VYKSTA KASDIEN

LANKYK MIESTUS arba APLANKYK savo GIMINES

Smulkiau informuokis

COSMOS TRAVEL BUREAU

45 W. 45 St.,

New York 36, N. Y.

Tel.: Circle 5-7711

SHOPPERS GUIDE

BUY WITH CONFIDENCE

FROM YOUR NEIGHBORHOOD MERCHANT.

You'll never find better values at lower prices, than you will during this pre-holiday season. The firms listed below, are your guarantee for dependability, service and satisfaction. Their concern is that you are satisfied when you shop their store, and have received the finest service and the best quality merchandise. Ask about Xmas gift layaway plans. Keep this section for handy reference.

ALICE FASHION & LINGERIE

Puikios mados elegantiškoms moterims. Suknelės — sportui rūbai — baltiniai ir kojinės. Pigiai daromi reikalingi pataisymai. Taip pat turime prekių jaunoms merginoms, įvairių dydžių. 8248 S. RACINE AB 4-1147

VILLARI FLORIST SHOP

GALIMA UZSISAKYTI GELIŲ ĮVAIRIOMS PROGOMS Atdara 9 val. ryto iki 7 val. vakaro. Sekmadienį 9 val. iki 3 val. p. p. 6824 S. WESTERN AVE. PR 6-5811 PR 6-5812

CHAIRS, REUPHOLSTERED

Custom made slip covers, drapes, bedspreads.

Customer's own material. Reasonable. Call HE 4-7825.

VOGUE CARD AND GIFT SHOP

Card's and Gifts For all Occasions 2410 W. 63rd St. PR 6-6580

Suomija paminėjo Krupavičių ir Pakštą

Lietuvių spauda paminėjo prel. Mykolo Krupavičiaus 75 metų amžiaus sukaktį Taip pat M. Krupavičiaus sukaktis buvo paminėta suomių spaudoje. Štai Suomijos didžiausias dienraštis "Helsingin Sanomat" lapkričio 1 d. laidoje įsidėjo jo atvaizdą ir pluoštą biografinių žinių, pa-

brėžiant ypač jo visuomeninę veiklą.

"Hufvudstadsbladet" (Helsingin dienraštis švedų kalba) spalio 27 d. atskiru straipsniu (su atvaizdu) paminėjo prof. K. Pakštą, mirusį Amerikoje. Nekrologe atvaizduojamas mokslininko gyvenimas ir jo saitai su Suomija. — K. Pakšto mirtį paminėjo taip pat Suomijos dienraštis "Helsingin Sanomat".

J. & P. CARD & APPAREL, SHOP

Hallmark pasveikinimai, poniams suknelės, jaunoms merginoms įvairių dydžių (Half Sizes)

PO 7-3883

4322 W. 63rd Street

CRYSTAL CLEANERS & TAILOR

Rankomis valomi megztukai ir įvairūs megzti drabužiai. Specialiai šią savaitę, vienas lygus sijonas išvalomas veltui, atnešus šį skelbimą (Vienas kiekvienai šeimai). Leiskite Jums patarnauti, o visą kitą palikti mums. Atdara nuo 7 val. ryto iki 7 val. vakaro. Trečiadieniais nuo 7 val. iki 1 val.

6604 S. Western. — GR 6-9637

THE GIFT STUDIO

Europietišku stiliumi piauštytas kristalas, moderniškai papuošalai. Įremuojami paveikslai.

2449 W. 63rd St. PR 6-1500

Duoną ir įvairias skoningas bulkutes kepa

BRUNO'S KEPYKLA 3339-41 S. Lituania Ave. Pristatome į visas krautuves ir restoranus, taip pat išsiunčiame į visus artimuosius miestus. Tel. CLiffside 4-6376

PANIK CONST. CO.

Perdirbami ir remontuojami įvairiausių rūšių porčiai — Tinkavimas — Apkalimas — Garažai — Cemento darbai — Stogai — Padidinimai — Elektros darbai — Vamzdžiai. HU 6-9288.

STUDIO T. V. SERVICE

6315 S. Ashland HE 6-4646

T. V. & Radio patarnavimai kreditan. Veltui apskaičiavimai, jei prašydami patarnavimų, paminėsite šį skelbimą.

LADDIE PEKNIK

Generalinis Kontraktorius Cemento darbai — Medžio darbai — Garažai — Pakeliamos durys — Saligatviai. Turi leidimą — Apdrausta. RO 2-0593 2645 S. PULASKI

NESIDUOKITE APGAUNAMI!

Mes atliekame darbus mūsų paskelbtomis kainomis. Naujas čerpinis stogas 48x21 pėdos — pilna kaina \$205. Expertiški stogo pataisymai Naujas plokščias stogas 54x21 pėdos 5156. Veltui apskaičiavimai. Nereikia imokėti. GUARANTEED ROOFING CO. 3021 W. 63rd St. — HE 6-0833

MASTER TAILOR

Ready to wear Suits, Coats, Trousers & Jackets. Sport Jackets & Suburban Coats Mens Suits made to order Dry Cleaning & Repair 7111 S. WESTERN AVE. PR 6-9410

LAKE MOHAUE ESTATE & RANCHOS

For information as to how you can become a an owner of Arizona acres, for only \$10.00 down and \$10.000 per month. Call Col. George B. Craig & Associates, at MI 2-4101 — Ext. B1 or come in and see our movie on Arizona, and have coffee with us. 612 N. Michigan Ave. Suite 203 — M 2-4101

DELICIOUS CAKES FOR WEDDINGS

SHOWERS — BIRTHDAYS "Highest Quality—Lowest Prices" Try our Delicious old Fashioned RYE BREAD ORIGINAL BAKERY 1741 W. 51st St. — PR 6-8414

VANDER WAGEN

Coal Fuel Oil

4552 W. 63rd St.

All Phones POrtsmouth 7-8020

FOR THE WOMAN WHO CARES FOR THE VERY BEST

• Contour hair shaping • Custom hair styling • Permanent waving & Hair coloring POWDER BOX BEAUTY SALON 2505 W. 63rd St. — PR 6-0767 Open Tue. 12—9, Thu., Fri. 9 A. M. to 9 P.M., Sat. and Wend. 9 A.M. to 5 P. M.

CINDERELLA DAY NURSERY

Fully Licensed 2334 S. Cicero Ave., Cicero PICK-UP SERVICE OLYmpic 6-3060 Hot Luncheon.

ROY'S RADIO & T.V. SERVICE

2607 West 63rd Street All Work and Parts Guaranteed Batteries and all Name Brand TNBES Available Now

Call: GRovehill 6-6614

CAMERAS and SUPPLIES

MARQUETTE PHOTO SUPPLY Gifts for Camera Fans. Bolex Authorized Dealer, Kodak, Leica, Bolex, Revere, Bell & Howell. 3314 W. 63rd St. PR 6-8998

LEO'S SPECIALTY SHOP

OUR SPECIALITY MATERNITY WEAR Since 1939 Kalbame lietuviškai 3146 W. 63rd St. PR 6-2330

AVOID BASEMENT FLOODING!

Newly patented (Pat. No. 2,947,321) CATCH BASIN TRAP tops sewer water at your catch basin! Normal installation under \$100

PROspect 6-5675

ASK FOR FRANK

CHRISTMAS GIFTS

For the Entire Family SLOAN'S DEPARTMENT STORE

7042 S. Western Ave.

Phone: PROspect 8-9210

Lithuanian spoken

WESTLAWN CLEANERS AND TAILOR

EXPERT SERVICE 4304 W. 63rd St. PA 7-0940

J. & L. PLASTERING

FREE ESTIMATES PR 6-2097

5317 S. ASHLAND AVE.

Best wishes for the Holliday Season

FRANK'S MEAT MARKET

FRANK SMLIGIS, OWNER "Shop and save with us" Phone PROspect 6-5801 2519 West 71st Street CHICAGO 29, ILL.

AIRPORT TOY & HOBBY CENTER

GAMES & PUZZLES Toys & Hobbies for Children of all Ages. Use our Layaway Plan 5636 W. 63rd St. PO 7-5685